

Lietuvos karius prisimenant. Aukštieji karininkai su Valstybės prezidentu Antanu Smetona Vytauto Didžiojo metais Kaune (1930 m.).

A. Šulco nuotr.

TĖVYNĖS SAJUNGA PRAŠO PREZIDENTĄ APSAUGOTI LIETUVĄ

Tėvynės sąjunga (TS) ragina prezidentą Valdą Adamkų "principingai išnaudoti Konstitucijos suteiktas galias, kad Lietuva būtų apsaugota nuo Viktoro Uspaskicho, Viktoro Muntiano ir panašių politikų tapimo ministrais".

Anot konservatorių pranešimo spaudai, TS prezidiumas teigiamai vertina žinias, kad prezidentas kritiškai žiūri į Darbo partijos atstovus Antaną Bosą, Gintautą Bužinską, Viktorą Muntianą, socialdemokratą Rimantą Vaitkų, kitus kandidatus į ministrus, dėl kurių geros reputacijos kyla pagrįstų abejonių.

TS ypač tikisi, kad "prezidentas principingai pasielgs ir dėl V.Uspaskicho kandidatūros". Darbo partijos vadas V.Uspaskichas pretenduoja tapti ūkio ministru, ligšiolinis Kėdainių meras V.Muntianas -

vidaus reikalų, teisininkas G.Bužinskas - teisingumo ministru.

TS tvirtinimu, dėl sąsajų su Rusijos energetikos verslu, nustatytų privačių ir viešųjų interesų konfliktų, šališko veikimo kai kurių verslo subjektų atžvilgiu, V.Uspaskichui praėjusios kadencijos Seime būnant Ekonomikos komiteto pirmininku, šio politikos kandidatūra yra ypač netinkama užimti su pinigų skirstymu verslui ar poveikiu verslo aplinkai susijusias ūkio ministro pareigas.

TS teigimu, Darbo partijos į ministrų kabinetą deleguojamų ministrų kandidatūros kelia abejonių ir Vakarų valstybėms.

Anot konservatorių, jei ministrais taps abejonių keliantys asmenys, "Lietuva gali tapti nepatikimu partneriu

NATO ir ES, stebinėjoje, kad skaidriai būtų panaudoti ES pinigai".

Į TS "juodąjį sąrašą" pateko ir pretendentas į mokslo ir švietimo ministrus socialdemokratas R.Vaitkus.

Šiuo metu prokurorai aiškinasi, ar dabartinis švietimo ir mokslo viceministras R. Vaitkus prisidėjo prie pažymų klastojimo šiomet legalizuojant Latvijoje registruoto Baltijos rusų instituto absolventų diplomus.

TS Prezidiumas taipogi įpareigojo TS frakciją Seime pareikalauti, kad Seime svarstant Vyriausybės programą, Lietuvos specialiųjų tarnybų turima medžiaga apie kandidatus į ministrus nustatyta tvarka būtų pateikta ne tik prezidentui ir Seimo pirmininkui, bet ir Seimo nariams.

BNS

EUROPARLAMENTARAI ĮSPĖJA NEPATEKTI Į MASKVOS PINKLES

Beveik šimtas europarlamentarų pasirašė Baltijos šalių ir Didžiosios Britanijos atstovų inicijuotą laišką, kuriame pasaulio valstybių vadovai raginami įvertinti tikruosius Rusijos prezidento Vladimir Putin kvietimo kitų metų gegužės 9-ąją Maskvoje paminėti pergalės prieš nacistinę Vokietiją 60-metį "politinius tikslus".

"Istorijos kontekste 2005 metų gegužės 9-ąją siūlomas aukščiausio lygio renginys pažymės ne Antrojo pasaulinio karo pabaigą, bet reikš pritarimą sovietų okupacijai ir totalitarinio komunizmo nusikaltimams", - rašoma laiške, tarp kurio iniciatorių yra Lietuvos atstovas konservatorius Vytautas

Landsbergis.

"Mes neraginame jų (valstybių vadovų - BNS) nevykti, mes raginame juos suprasti. Tai yra jų sąžinės reikalas, ar jie ten vyks", - sakė V.Landsbergis. Laiške primenama, jog dėl Sovietų Sąjungos ir nacistinės Vokietijos susitarimų buvo įvykdyta Baltijos šalių okupacija.

Jame taip pat pažymima, jog Rusijos Federacija yra Sovietų Sąjungos teisių perėmėja, bet iki šiol vengia prisimti atsakomybę už Sovietų Sąjungos vykdytus nusikaltimus prieš žmogiškumą ir kaimynines valstybes.

Kvietimą į kitų metų gegužės 9-osios renginius Maskvoje yra gavęs ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, tačiau

Prezidentūra dar nėra paskelbusi, ar Lietuvos vadovas vyks į pergalės kare prieš fašistinę Vokietiją 60-mečio minėjimą.

Europarlamentarų laišką taip pat inicijavo britas Christopher Beazley, estas Tunne Kelam ir latvis Aldis Kuškis.

Teisės projektų ir tyrimų centro specialistams užkliuvo Viktoro Uspaskicho Seimo nario priesaika, praneša *LNK Žinios*. Jie sako, kad teisiškai jis prisiekė ne Lietuvai, o Rusijai. Teisininkai siūlo keisti priesaikos tekstą, nes parlamentarai prisiekia sąžiningai tarnauti Tėvynei, o V.Uspaskicho Tėvynė - ne Lietuva.

www.DELFI.lt

Į LIETUVĄ ATVYKSTA VOKIETIJOS PREZIDENTAS

Vilnius, lapkričio 19 d. (ELTA). Pirmadienį į Lietuvą oficialaus vizito atvyksta Vokietijos prezidentas Horst Koeler. Vokietijos prezidentas susitiks su prezidentu Valdu Adamkum, Seimo pirmininku Artūru Paulausku, laikinuoju premjeru Algirdu Brazausku.

Susitikimų metu su Vokietijos vadovu ketinama aptarti energetikos klausimus, bus kalbama apie šiuo metu planuojamus tiesti naujus dujotiekio maršrutus iš Šiaurės Rusijos į Vokietiją. Lietuva siekia, kad minėti dujotiekio maršrutai apimtų ir Lietuvos teritoriją. Su Prezidentu H. Kioleriu bus kalbama apie tai, kad Vokietija, kaip didžiausia šio dujotiekio vartotoja, priimdama konkrečius sprendimus atsižvelgtų ir į Lietuvos interesus.

Kadangi Lenkijos elektros rinka yra glaudžiai susijusi su Vokietijos, pokalbiuose su

Vokietijos prezidentu Lietuvos vadovai akcentuos ir elektros tilto į Vakarus projekto svarbą.

Nuo kitų metų liepos pirmosios iki rugsėjo pabaigos Vokietija turėtų perimti NATO oro erdvės patruliavimą. Taigi su H. Koeler bus kalbama ir šiuo klausimu. Kaip žinoma, Baltijos šalių oro erdvės apsaugą NATO lėktuvai vykdo iš Zoknių oro uosto.

Taip pat ketinama aptarti kai kuriuos užsienio politikos klausimus - santykius su Rusija, Ukraina, Baltarusija, taip pat ir kai kuriuos Europos Sąjungos klausimus.

Be to, tikimasi sulaukti ir H. Koeler patarimų, pavyzdžiui, kaip Lietuva galėtų efektyviau veikti tapusi Ekonominės ir socialinės tarybos prie Jungtinių Tautų nare. Jis prieš tapdamas Vokietijos prezidentu buvo Tarptautinio valiutos fondo vykdančysis direktorius.

ĮŠRINKTAS LIETUVOS SEIMO PIRMININKAS

Vilnius, lapkričio mėn. 15 d. (ELTA). Pirmadienio vakarą naujojo Seimo pirmininku išrinktas socialliberalas Artūras Paulauskas. Už jo kandidatūrą balsavo 76 parlamentarai. 42 parlamentarai balsavo už liberalcentristą Raimondą Šukį, 17 balsavimo biuletenių pripažinti negaliojančiais.

Paskelbus rinkimų rezultatus Seimo nariams, naujasis Seimo vadovas dėkojo parlamentarams už jam išreikštą pasitikėjimą. Po neilgos išrinkto Seimo vadovo kalbos jį netruko pasveikinti ir Seimo opozicija.

V. PUTIN NESĄS DIKTATORIUS

Maskva, lapkričio 19 d. (BNS). Rusijos prezidentas Vladimir Putin teigia nesąs diktatorius. "Sakyčiau, kad tai visiška nesąmonė", - pareiškė jis penktadienį interviu Čilės žurnalistams. "Žinoma, visi veiksmai, kuriais siekiama, kad efektyviau veiktų valstybė, sutinkami labai atsargiai. Tai suprantama. Mes turime posakį: "Kas nudegė karštu, tas ir šaltą pučia", - sakė Rusijos prezidentas oficialaus vizito į Čilę išvakarėse.

Tuo tarpu Rusijos politikai ne kartą nuogaštavo, kad Rusija atsitraukia nuo demokratijos ir kad šios šalies valdymo stilius darosi vis labiau autoritarinis. Ypač daug priekaištų susilaukė V.Putin siūlymas pakeisti

gubernatorių rinkimų sistemą.

Karališkojo tarptautinių santykių instituto Londone Rusijos programos vadovas James Nixey pareiškė žurnalistams, kad daugumos analitikų nuomone, "Putin žingsniai, sprendžiant iš visko, yra autoritarinio pobūdžio ir kelia didelį nerimą". Savo ruožtu opozicija paskelbė, kad V. Putin, prisidengdamas kovos su terorizmu šūkiais, ketina įvykdyti konstitucinį perversmą.

Kaip buvo pažymėta Komiteto "2008: Laisvas pasirinkimas" pareiškime 2004 metų birželį, V.Putinas siūlo sunaikinti pamatinius demokratijos institutus Rusijoje ir formaliai įtvirtinti autoritarinį režimą.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Premjerui teks atsakomybė už ministrų darbų. Kairiųjų ir Darbo partijos vadovų raginimai prezidentui Valdui Adamkui neprieštarauti koalicijos teikiamoms ministrų kandidatūroms turėtų reikšti, kad premjeras Algirdas Brazauskas prisiims atsakomybę už kai kurių prieštaringai vertinamų būsimų ministrų veiksmus, teigia opozicinės Liberalų ir centro frakcijos Seime seniūnas Algis Čaplikas. **"Jei prezidentui yra teikiamos prieštaringai vertinamų asmenų pavardės, vadinasi, jos tinka premjerui A.Brazauskui, ir jis turėtų prisiimti atsakomybę už šiuos žmones"**, - išplatintame pranešime spaudai teigia A.Čaplikas.

Anot jo, Liberalų ir centro frakcija įsitikinusi, kad į įvairius skandalus įvelti asmenys negali vadovauti ministerijoms. Tos pačios sąlygos turi galioti ir asmenims, kurių užimamos pareigos gali sukelti viešų ir privačių interesų konfliktą. "Mums nepatinka, kad kai kurie būsimi ministrai iš užimamų pareigų gali bandyti pelnytis asmeninę naudą", - teigia frakcijos seniūnas. Anot A.Čapliko, neskaidriai suformuota Vyriausybė neturės ne tik Lietuvos žmonių pasitikėjimo. Su įtarimu į ją bus žiūrima ir užsienyje. Jo teigimu, liberalcentristai linki šalies vadovui V.Adamkui formuojant naująją Vyriausybę principingai įvertinti teikiamų ministrų kandidatūras, "kad šalį valdytų žmonių, o ne verslo grupių bei siauriems partiniams interesams atstovaujanti Vyriausybė".

Naujosios sąjungos vadovas ir Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas Lietuvos radijui sakė, kad už kiekvieno ministro kandidatūrą atsako ją teikusi dauguma. "Svarbiausia, kad dauguma žinotų visus niuansus, kas rašoma išvadoje ir galėtų įvertinti - teikti tam tikro ministro kandidatūrą ar ne", - sakė A.Paulauskas. Anot jo, pagal įstatymą kiekvieną kandidatą, kuris pretenduoja į ministro postą, turi patikrinti Specialiųjų tyrimų tarnyba, kuri gautų ir iš kitų tarnybų tam tikrą informaciją ir teiktų savo išvadą, ir šią įstatymų normą, reikia vykdyti. Žiniasklaidos teigimu, prezidentas kritiškai žiūri į Darbo partijos į Vyriausybę siūlomus Antaną Bosą, Gintautą Bužinską, Viktorą Muntianą ir socialdemokratą Rimantą Vaitkų.

Kyšininkavimu ir bendradarbiavimu su užsienio valstybių specialiosiomis tarnybomis apkaltinti buvę diplomatai laimėjo pirmąją bylą, nes Užsienio reikalų ministerija ir Valstybės saugumo departamentas nesugebėjo pateikti jų kaltės įrodymų, rašo dienraštis *"Respublika"*. Generalinė prokuratūra nepradėjo diplomatų veiklos tyrimo, nes saugumo pateikta medžiaga buvo niekinė. Lapkričio 12 d. įsiteisėjo Vilniaus miesto antrojo apylinkės teismo sprendimai civilinėse garbės ir orumo bylose, kuriose Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija pripažino, jog paskleidė tikrovės neatitinkančias žinias apie buvusių diplomatų - Užsienio reikalų ministerijos (URM) Konsulinio departamento direktoriaus Gedimino Šiaudvyčio, generalinio konsulo Sankt Peterburge Gintaro Ronkaičio ir vicekonsulo Dariaus Ryliškio - tariamą kyšininkavimą ir bendradarbiavimą su užsienio valstybių specialiosiomis tarnybomis. Vienas konsulų skandalo dalyvių D.Ryliškis buvusį saugumo vadovą Mečį Laurinkų kaltina faktų klastojimu ir reikalaus jog prokurorai pradėtų jo baudžiamąjį persekiojimą, rašo *"Respublika"*.

"Jei būsiu patvirtintas ir paskirtas, aš pasistengsiu kiek galima greičiau pristatyti Vyriausybės sudėtį",- žadėjo laikinasis premjeras Algirdas Brazauskas.

Neoficialiomis žiniomis, tarp ministrų jau neturėtų būti socialdemokratų kandidato į švietimo ir mokslo ministrus Rimanto Vaitkaus, taip pat Darbo partijos atstovo Viktoro Muntiano, kuris taikosi į vidaus reikalų ministro portfelių. "Lietuvos ryto" žiniomis, abejojama, ar patikėti žemės ūkio ministro postą K.Prunskienei, tačiau ji pati vakar aiškino, esą A.Brazauskas jai tai žadėjo asmeniškai.

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas įteikė prezidentui Valdui Adamkui socialdemokratų, socialliberalų, Darbo partijos bei Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungos vadovų pasirašytą siūlymą į ministro pirmininko pareigas teikti Algirdo Brazausko kandidatūrą. Po pietų į Prezidentūrą atvykę Seimo valdančiosios daugumos vadovai tikino su prezidentu neaptarinėję kandidatų į ministrus. Tačiau, *"Lietuvos žinių"* šaltinių teigimu, būtent šiame susitikime partijų vadai turėjo prisiimti asmeninę atsakomybę už jų siūlomus kandidatus - tik su tokia sąlyga šalies vadovas esą sutinka teikti naująjį ministrų kabinetą.

Valdančioji koalicija paprašė V.Adamkaus negriauti pasiektų susitarimų dėl valdžios dalybų, nes tai gali grėsti politine krize. Prezidento V.Adamkus ir keturių valdančiųjų partijų vadovų susitikime sutarta, kad specialiųjų tarnybų bus atsiklausta, ar jos neturi kandidatus į ministrus kompromituojančios informacijos. Tai turės įtakos formuojant Vyriausybę.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Lapkričio 11 d. Prancūzijos karo ligoninėje mirė Palestiniečių vadovas Yasser Arafat, kuris buvo gydomas nuo inkstų ligos. Apie Arafato mirtį paskelbė Palestinos vadavimo veikėjai Saeb Erekat ir Tayeb Abdel Rahim, abu Palestiniečių vadovybės nariai. Arafat buvo gydomas prie Paryžiaus esančioje ligoninėje. Jo mirtis ištiko Amerikos veteranų dieną 3 val. trisdešimts minučių ryto. Jo gydymas prasidėjo spalio 29 d. Visą tą laiką Arafatas buvo "prie mirties" kritiškoje padėtyje. Palestinos vadavimo vadai susirinko Ramallah mieste. Atvyko ir Arafato 41 metų amžiaus žmona Suha, kuri kaltino palestiniečius ministrus, kad jie skubėjo perimti Arafato įtaką ir lėšas. Per visą savo gyvenimą Arafat siekė įsteigti laisvą palestiniečių arabų valstybę, kuri gyventų taikingai šalia Izraelio, bet sulaukęs 75 metų jis tokios šalies nepamatė.

Arafatas praleido savo gyvenimą kovodamas už nepriklausomą Palestiną. Pradėjęs tą kovą jis buvo laikomas partizanų ir teroristu, tačiau pagaliau tapo Nobelio Taikos premijos laureatu, kai JAV prezidentui Bill Clinton pavyko suvesti Palestinos vadovą Arafat su tuometiniu Izraelio premjeru Yitzak Rabin. Jiedu 1993 metais pasirašė taikos sutartį. Nežiūrint jo susitarimo su Rabin, daugelis šalių laikė Arafatą slapta veikusiu teroristu, kuris vadovavo ir viešai kalbėjo apie taiką. Jo vadovybėje veikė 3.6 milijonai arabų, kurie veikė Jordane ir pačiame Izraelyje. Premjeras Rabin žuvo atentate, o Arafat veikė perimdamas vis platesnę galią. Arafatui grėsė daugybė atentatų, bet jis vis liko gyvas. Paskutinis jo apsupimas tik pabrėžė jo galvos papuošalą "keffiyeh" simbolizavo žmonių teises ir nepriklausomybę. Palestinos istorikas Ghassan Khatib pasakė, kad Arafat mokėjo surišti įvairias situacijas su savo asmenybe. Jis ragino palestiniečius svajoti apie demokratišką Palestinos valstybę Vakarų krante ir visur, kur gyvena didžiausia pasaulyje pabėgėlių grupė, įskaitant ir

MIRĖ PALESTINOS VADAS

tuos, kurie gyvena Gazos pakraštyje. Kalbėdamas Jungtinėse Tautose 1974 metais Arafat pasakė, kad jis atėjo kalbėti į pasaulio tautas su alyvos šakele vienoje rankoje ir ginklu – kitoje. Jis prašė klausytojų neleisti jo alyvmedžio šakelei iškristi iš jo rankos.

Arafat turėjo trumpą, bet kruviną susikirtimą su Jordano karaliumi Husseinu 1970 metais. Pabėgo iš Izraelio apsupimo Lebane 1980 metais, kai jis dingo apsirengęs moterimi. Jis stipriausiai pasirodė tarptautinėje scenoje 1993 m., kai jis pasirašė vadinamą Oslo sutartį, kur jis, pripažino Izraelį kaip nepriklausomą valstybę ir formaliai sustabdė bandymą stumti Izraelį jūrą. Jis kartu su Izraelio užsienio reikalų ministru Shimon Peres gavo Nobelio taikos premiją, kuri rodo sugyvenimą ir ateities generacijų taiką. Ši sutartis ir Izraelio pripažinimas leido Arafatui grįžti į palestiniečių stovyklas Gazos pakraštyje ir Vakarų krante. Po šios sutarties pusiau autonomiška Palestinos laisvinimo organizacija turėjo balsavimus, Arafat laimėjo PLO prezidento vietą. Vietoj pastovios taikos, Izraelis pradėjo steigti arabų užimtose žemėse naujakurių sionistų gyvenvietę, konkuruoti su vietiniais palestiniečiais dėl derlingesnių žemių, vietoj taikos gimė Hamas ir kitų savižudžių grupuočių. Daugelis arabų ėmė puldinėti žydų gyvenvietes.

Tikrasis Arafato vardas ir pavardė buvo "Mohammed Abdel – Raoul Al Qudwa". Jis gimė 1929 rugpjūčio 24 dieną, nors istorikai mini rugpjūčio 4 dieną. Jis pats pasirinko kitas pavardes kaip "Yasser" ir

"Abu Amar" (Amar tėvas). Jis skelbė, kad gimė Gazoje ir kartais gyrėsi, kad jis gimė Jeruzalėje. Kai kurie istorikai tvirtino, kad Arafat negimė Palestinoje. Sakoma, kad Arafat gimė Kaire, Egipto žemėje. Jo tėvas buvęs tekstilės pirklys, apsigyvenęs Gazoje. Jo motina buvo kilusi iš plačiai žinomos Jeruzalės pirklių šeimos. Vaikystėje Arafat gyveno senosios Jeruzalės ribose, netoli žydams šventos Raudų sienos, Arafatas gyveno pas savo dėdę. Žydai vėliau sugriovė daug pastatų, kai buvo nutarta Jungtinių Tautų įsteigti naują Izraelio valstybę. Britų kontroliuojama Palestinos žemė buvo nesaugi ir pilna smurto. Arafat grįžo į Egiptą, kur mokėsi vidurinėje mokykloje. Jis įsijungė į Jerzal veikiančią Jah Amin al Hussein arabų organizaciją, kuri bandė kovoti su čia vis daugiau veikiančias prieš žydus kovojančias gruputes. Tuo metu ten karštai veikė ir 19 metų Arafatas. Jis studijavo Egipto universitete inžinerijos fakultete, turėjo pamėgimą taisyti automobilius ir radijo aparatus. Kai Egipto prezidentu tapo Gamel Abdel Nasser paskelbė arabų fundamentalistams kovą, pakliuvo į kalėjimą ir Arafat. Buvo pagunda važiuoti Amerikon tęsti studiją Texas, bet Arafat pabėgo į Kuveitą, kur veikė ir kukliai pragyveno iš automobilių taisymo, 1959 jis įsteigė Al Fatah judėjimą ir tapo jo vadu. Po metų kitų Arafat susigrupavo su savo partizanais į Jordaną, bet karalius Hussein 1970 metais puolė palestiniečius ir kovose paklojo apie 2,000. Arafat pabėgo į Siriją ir iš ten į Lebanoną.

Prancūzijos prez. Jacques Chirac pasikalbėjime su BBC žurnalistu pareiškė, jog Amerikos invazija į Iraką išplėtė terorizmą ir pasaulis pasidarė pavojingesnis.

AFP

— Keliais sakiniais —

• **Lapkričio 12 d.** Washingtonė viešėjo Didžiosios Britanijos premjeras Tony Blair, kartu su prezidentu Bush pasirodęs televizijos programoje.

• **Irake, fanatikai** musulmonai pagrobė tris Irako premjero Ayad Allawi giminaičius Fallujah mieste. Amerikos jūros pėstininkai puolė rake-

tomis islamo kovotojus ir baigia išvalyti sunitų maištinkus iš to miesto. Prezidentas Bush pareiškė spaudai, kad 60 dienų po Arafato mirties bus renkamas naujas Palestinos vadovybes prezidentas ir atsiras naujų vilčių taikos reikalams.

• **Sunitu grupės** Irako gyventojai sudaro apie 20% (Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

PAGARBA LIETUVOS KARIAMS!

Šiandien, lapkričio 23-čiąją, minime Lietuvos kariuomenės dieną, nes 1918 m. tą dieną buvo paskelbtas pirmasis Lietuvos kariuomenės steigimo įsakymas. Pirmieji kariuomenės organizatoriai buvo lietuviai karininkai, sugrįžę iš Rusijos. Vilniuje vasario 16-ąją paskelbus Lietuvos nepriklausomybės aktą, kariuomenės organizavimas buvo būtinas. Sugrįžę kariai tą organizacijos darbą pradėjo slapta, nes vokiečių okupacinė valdžia griežtai draudė. Prie Valstybės Tarybos Vilniuje veikė apsaugos komisija, kuri rinko žinias ir registravo karius. 1918 m. spalio 11 d. į Vilnių atvyko pirmieji vienuolika kareivių savanorių. Pirmasis iš karininkų įsiregistravo K. Škirpa, o iš kareivių – St. Butkus. Vokiečiai Šnipiškėse perleido medines kareivines, kuriose buvo apgyvendinti pirmieji savanoriai. Atliktas pirmasis patikrinimas ir sugiedotas Lietuvos himnas. Tačiau viešai veikti dar buvo vengiama.

Vilniuje buvo pradėtas organizuoti pėstininkų pulkas. Atvykdavo vis daugiau savanorių, kartais net du šimtai per dieną. Tautinė dvasia stiprėjo ir vyrai buvo pasiryžę kovoti. Kovos už Lietuvos laisvę prasidėjo 1918 m. pabaigoje ir truko iki 1920 m. pabaigos. Kariauti teko su rusų bolševikais, bermontininkais ir lenkais. 1919 m. sausio 1 d. kareiviai Gedimino pilies bokšte iškėlė tautinę vėliavą. Kariuomenėje jau buvo maždaug 200 savanorių karininkų ir kareivių. Lietuvos Vyriausybė paskelbė pirmą atsišaukimą “Lietuvos piliečiams” stoti į Lietuvos krašto apsaugą ir visoje šalyje pradėjo organizuoti savanorių dalinius. Pirmasis žuvęs kareivis kautynėse su priešu buvo Povilas Lukšys, o A. Juozapavičius – pirmasis karininkas žuvęs vasario 13 d Alytuje.

Nepriklausomybės metais Lietuvos kariuomenė buvo daugiau pritaikyta taikos meto sąlygoms. Visų Respublikos ginkluotų pajėgų vadas buvo Respublikos prezidentas. Mūsų valstybę okupavus rusams, Lietuvos kariuomenė tuoj buvo pavadinta liaudies kariuomene. Uždraustas bet koks judėjimas, nuginkluota ir likviduota Šaulių sąjunga, atleista daug karininkų, kurių daugumą areštavo ir iš Maskvos atsiųstas dar likusiems kariams vadovauti Sovietų kariuomenės gen. Mjr. F. Baltušis-Žemaitis. Kariuomenėje pradėjo veikti politinių vadovų skyrius, komunistinimas vyko pilnu tempu. Kai 1941 m. birželį vyko lietuvių masiniai išvežimai, vyko ir lietuvių karių areštai ir trėmimai. Bet birželio 22 d. vokiečių pradėtas karas prieš Sovietų Sąjungą, sutrukdė lietuvių deportacijas. Lietuviai kariai sukilo, ir kai vokiečiai įžygiavo į Vilnių, rado miestą laisvą nuo rusų. Tuo metu buvo visa lietuvių tauta sukilusi prieš rusus. Buvo tikima, kad bus atstatyta nepriklausoma Lietuvos valstybė, tačiau Lietuvos laikinajai vyriausybei tebuvo leista veikti tik šešias savaites. Vėliau buvo sudaryta Lietuvos vietinė rinktinė gyventojų saugumui, kuriai vadovavo gen. P. Plechavičius, bet vokiečių okupacinė valdžia stengėsi perimti rinktinę savo žinion. Gen. P. Plechavičius dar suspėjo savo vyrams pranešti, kad išsisklaidytų. Išsikvietę gen. P. Plechavičių ir pulk. O. Urbaną posėdžiui, naciai juos suėmė, daugelį vyrų sušaudė, o kitus išvežė į koncentracijos stovyklas. Sovietų Sąjungai vėl okupavus Lietuvą, prasidėjo dar žiauresnis tautos genocidas ir Lietuvos partizanų kova už savo krašto laisvę.

Vilniuje jau 10 metų, kai Lukiškių aikštės pakraštyje yra granito plokštė su įrašu: “Šioje aikštėje bus įamžintas nežinomojo partizano ir kovotojo dėl Lietuvos laisvės atminimas. 1995 m. gegužės 20 d.”. Dar vis laukiame...

S. Tūbėnas

EUROPOS PARLAMENTO BALSAVIMAS
– GERA DARBO PRADŽIA

Dviejų trečdalių europarlamentarų pritarimas pakeistosios Europos Komisijos sudėčiai - gera darbo pradžia, pareiškė būsimoji biudžeto ir finansinių programų viršininkė Dalia Grybauskaitė.

“Tai, kad gavome 449 balsus, rodo, jog du trečdaliai Europos Parlamento palaiko Komisiją, nori, kad ji būtų tvirta ir pradėtų darbą, o krizės daugiau nebūtų. Tai labai gera pradžia”, - po balsavimo dėl EK sudėties pažymėjo ji.

Tačiau esą tik laikas ir pirmieji Komisijos sprendimai parodys, ar pirmininko Jose Manuel Barroso sprendimas pakeisti kelias kandidatūras ir perskirstyti dalį portfelių sustiprino šią instituciją.

“Noriu tikėti, kad apsilavyimas įvyko visur - ir pakeitus Komisijos narių kandidatūras, ir EP pademonstravus demokratinę teisę išsakyti savo nuomonę”, - žurnalistams sakė D. Grybauskaitė.

Lapkričio 25 dieną, naujajai EK teks apsispręsti dėl 2005 metų Europos Sąjungos biudžeto, vėliau - dėl tolesnės finansinės perspektyvos. Po balsavimo Europarlamente 2004-2009 metų kadencijos Komisijos sudėtį raštu patvirtins ES Taryba. Iš karto po to naujieji komisarai formaliai

pradės eiti pareigas.

D. Grybauskaitė dalyvaus Bendrųjų reikalų taryboje ir Finansų kontrolės komitete vadinamuosiuose sutrumpintuose klausymuose. Lietuvos atstovė pripažino, kad jos darbotvarkė taps kur kas labiau įtempta. “Šoku tiesiai į vandenį pirmąją oficialaus darbo dieną”, - juokėsi ji.

Ekonomistė ir diplomatė, buvusi Lietuvos finansų ministrė, kadenciją baigiančioje ES vykdomosios valdžios struktūroje kartu su komisare Viviane Reding kuruoja kultūros ir švietimo klausimus.

D. Grybauskaitė patikino nesijaudinusi dėl savo galimybių likti biudžeto ir finansinių programų viršininke, mat jos pasirengimas eiti šias pareigas EP nebuvo kvestionuojamas.

“Niekada nereikia būti įsitikinusiam šimtu procentų. Virė aštrios diskusijos, girdėjome kritiškų, personalizuotų pasisakymų. Bet matėme, kad derybos su politinėmis parlamento grupėmis vyko sėkmingai, todėl pritarimo tikimybė buvo didelė”, - kalbėjo Lietuvos atstovė.

Pasak jos, ES narės į Komisiją delegavo nemažai stiprių, gabių pareigūnų. Tačiau sprendimų priėmimo procedū-

rą gali apsunkinti tai, kad joje dalyvauja ne tik EK, bet ir Europarlamentas bei ES Taryba.

ELTA primena, kad EP didele balsų persvara pritarė pakeistosios EK sudėčiai. Už portugalų J. M. Barroso komandą balsavo 449, prieš - 149, susilaikė 82 europarlamentarai.

EK tenka svarbiausias vaidmuo iš visų bloko institucijų. Priešingai nei ES sudarančių valstybių vyriausybės, ji atstovauja ir vykdomajai, ir teisės aktų leidžiamajai valdžiai. Ši institucija turi vadinamąją iniciatyvos teisę - būtent čia parengiami visi dokumentai, kuriuos priima EP ir Ministrų Taryba.

Komisija yra atsakinga už organizacijos politikos įgyvendinimą. Kitaip tariant, ji rūpinasi programų finansavimo valdymu ir bloko biudžetu, taip pat turi lemiamą balsą svarbiose sferose, pavyzdžiui, konkurencijos politikoje arba pagalbos valstybėms klausimu. Jei kuri nors narė nesilaiko Stojimo sutartyje numatytų įsipareigojimų ar ES teisės aktų, Komisija gali kreiptis į Teisingumo teisumą. Be to, EK yra savotiška organizacijos atstovė tarptautinėje arenoje, pavyzdžiui, derantis su blokui nepriklausančiomis šalimis.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

(Atkelta iš 2 psl.)

visų gyventojų. Irakui besiruošiant balsavimams, skelbiama, kad sunitai turi Fallujah mieste net 3000 maldos namų.

- **Perrinkus JAV** prezidentą Bush, iš pareigų pasitraukė teisingumo sekretorius John Ashcroft, žinomas konservatorius, atsiuntęs prezidentui ranka rašytą pasitraukimo raštą. Pasitraukė ir senas prezidento bičiulis, prekybos sekretorius Don Evans. Prezidentas sakė reporteriams, kad jo kabineto uždavinys bus “sujungti kabineto narius, ne juos skaldyti”.

- **Prezidentas Bush** pareiškė per radiją, kad jis darys viską kas galima, kad vyriausybė sukurtų Ameriką geresnę ir stipresnę. Jo uždavinys būsiąs siekti visų partijų paramos ir pasitikėjimo.

- **Japonijos pilietis** Shosey Koda, pagrobtas Bagdade, buvo rastas nukirsta galva. Galva buvo rasta suvyniota į Amerikos vėliavą. Japonijos vyriausybė paskelbė, kad ji neišveš iš Irako ten dirbančių savo piliečių.

- **Afganistane** demokratiškai buvo išrinktas prezidentu Hamid Karzai, gavęs 55.4% balsų penkerių metų kadencijai.

- **Washingtonė** susidūrė du traukiniai, vienas tuščias nulėkė nuo bėgių, kitame buvo sužeista 20 žmonių, jų tarpe 13 vaikų, važiavusių į mokyklą.

- **Du Rusijos** piliečiai buvo suimti Olimpijoje, Washingtono valstijos sostinėje, kur jie vogė drabužius ir telefono dalis. Sergey Boyev, 33 metų ir Alexey Melnikov, 25 metų, apkaltinti vagystėmis. Sustojus jų laivui “Ivan Makarin”, išėjo į miestą “apsipirkti”. Laivas atplukdė aliuminio plokštes, jūreiviams teks pasėdėti iki teismo.

- **Amerikos** teisingumo departamentas paskelbė statistiką, kuri rodo, kad kalėjime gyventojų skaičius padidėjo, ypač daugiau kalinamų moterų skaičiumi. Jų pernai buvo 101.179, net 3.6 proc. daugiau negu 2002 metais. Vyrų skaičius tiek daug nepasikeitė, jų kalėjimuose buvo pernai 1,368,866. Moterų kalėjimuose sėdi 48 procentų daugiau negu 1995 metais. Manoma, kad tas augimas surištas su narkotikų naudojimu. Daugiau kalėjimuose laikomų skaičius paaugo Texas ir Kalifornijoje. Mažiausias paaugimas buvo šiaurinėje Dakotoje. Nu-teistų kalinių tarpe 44 % yra juodi ir jauni.

- **Spalio 24 d.** Japonijos

salas ištiko stiprus žemės drebėjimas, žuvo 23 žmonės, sužeistų buvo daugiau 2,000. Visa serija drebėjimų šiaurės vakarų Japonijoje, privertusi žmones gyventi slėptuvėse be elektros. Penki asmenys yra dingę be žinios.

- **Latvijos karių** skaičius Irake bus sumažintas. Dabar jų yra Irake 133 karius, o ateityje liks 110. Vienintelė Latvijos karo Irake auka buvo išminuotojas, žuvęs birželio 8 dieną.

- **Aukščiausiojo Teismo** pirm. William Rehnquist, 80 metų, paskelbė, kad turi vėžį, reikia gydytis. Buvusio teismo narius teks keisti, tas darbas teks perrinktam prezidentui.

- **Ahabi** Jungtiniam Arabų Emiratui teks keisti vyriausią septynių šalių šeiką, nes mirė vyriausias emiras. Jį pakeis šeiko Zayed sūnus.

- **Pietinėje Indijoje** policija nušovė pagarsėjusį banditą Beerappan. Jis kaltinamas 100 žmonių nužudymu. Paskutinė auka buvo Indijos filmų aktorius, kurį banditas pagrobė ir laikė įkaitu 108 dienas, reikalau-damas didelės išpirkimo aukos.

- **Indonezijoje** buvo įnau-guruotas šeštasis istorijoje šalies prezidentas Susilo Bambang Yudhoyono. Tai jau penktasis prezidentas per šešerius metus.

AR AMERIKA LIKS “UNITED”?

Aleksas Vitkus

Tik ką praėjusiuose prezidentiniuose rinkimuose George W. Bush ne tik nugalėjo demokratą Massachusetts sen. John Kerry, bet ir padėjo dar labiau išryškinti respublikonų daugumą Kongrese ir Atstovų rūmuose. Jam dabar bus gero-kai lengviau skiriant federalinius teisėjus, ir, dar svarbiau, kai ateis laikas nominuoti naujus teisėjus į Aukščiausiąjį Teismą. Prezidentas Bush dabar, bent iki tarpinių Kongreso rinkimų 2006 metais, laikys savo rankose tokią stiprią koncentruotą politinę galią, kokios joks kitas prezidentas neturėjo nuo prezidento Lyndon Johnson laikų, kuris tuo laiku rekordine 22.6 % persvara buvo laimėjęs 1964 metų rinkimus.

Bush norėtų manyti, kad tai jam duos progą praveisti savo politiką, ir kaip nors suvienyti prieš ir per rinkimus labai susiskaldžiusią visuomenę. Prisi-minkime, kad nors Bush laimėjo rinkimus 3% persvara, net virš 55 milijonų amerikiečių balsavo prieš jį, kas yra net 4 milijonais daugiau balsų, negu jų 2000 metais gavo Al Gore.

Nors dabar kai kurie politologai ir įvairūs analitikai aiškina, kad Bush pergalę atnešė jo “moralinės vertybės”, reikia vis dėlto pripažinti, kad su tuo nesutiko nei milijonai tų, kurie balsavo už Bush vien dėl to, jog Bush įstengė juos įtikinti, kad jis būsiąs geresnis negu Kerry šalies vadovas, ir kad jis mus geriau apsaugos nuo terorizmo, kurio amerikiečiai šiandien taip bijo. Jei ne terorizmas, jie būtų balsavę už demokratų.

Panašiai aiškina ir Andrew Kohut, bepartinio Pew Research center direktorius, sakydamas: “Aš jokių būdu negaliu sutikti, kad rinkimų rezultatai rodo aiškų balsuotojų pritarimą Bush vedamai politikai socialinio aprūpinimo reikaluose. Ir aš esu taip pat skeptiškas dėl Bush moralinių vertybių”, diplomatiškai nepri-mindamas Bush lėbavimo jaunystėje ir vėliau, kol jis pagaliau susitvarkė.

Taip išgarsintos Bush politikos “moralinės vertybės” neatranda reikiamo atgarsio Europoje. Kai Amerikoje tik prieš kelias savaites daug kur buvo nubalsuota uždrausti tos pačios lyties santuokas, Europoje tai ne naujiena. Bush dar tikisi, kad Aukščiausiasis Teismas atšauks Roe vs Wade sprendimą dėl aborto, Europoje tuo tarpu jau beveik visos valstybės, su retomis išimtimis, kaip pvz. Lenkija, Ispanija, Portugalija ir Airija, tai leidžia. Amerikoje dar vykdo-

ma mirties bausmė, tuo tarpu kai Europos Sąjunga iš naujų narių reikalauja panaikinti mirties bausmę, jei norima tapti ES nare.

Europiečiams mes atrodome per daug dideli moralistai ir konservatoriai, kuriems trūksta liberalios dvasios. Europoje moralė yra suprantama kiek kitaip. Kai buvęs Prancūzijos prezidentas Francois Mitterand mirė, jo laidotuvėse viešai dalyvavo ir jo žmona, ir meilužė, ir prancūzai nepasipiktino. Italijos premjeras Silvio Berlusconi po ilgametės santuokos pametė savo žmoną ir vedė neišsiskios reputacijos aktorę. Vokietijos kancleris Gerhard Schroeder, ir jo užsienio reikalų ministras Joschka Fisher, abu, jau “perėjo” net keturias žmonas, nepakenkę savo politinėms karjeroms. Yra panašių pavyzdžių ir Lietuvoje.

Kad Europa yra nusivylusi Amerikos prezidento rinkimais, iliustruoja, gal ir per aštriai, Londono laikraščio “Daily Mirror” pirmojo puslapio straipsnio porinkiminė antraštė: “Kaip 59,054,087 žmonės gali būti tokie kvaili?” Ne paslaptis, kad dauguma europiečių Bush nelaiko kažkokiu intelektualiniu milžinu, bet dabar atrodo, kad jie abejoja ir dėl mūsų visų proto, ypač tų, kurie balsavo už Bush.

Bush perrinkimas Europoje sukėlė nusivylimą ir net nusiminimą. Po 2000 metų rinkimų europiečiai galėjo bent pasiguosti, kad Ameriką laikinai valdo mažumos prezidentas, išrinktas ne piliečių, bet Aukščiausiojo Teismo, ir tai tik 5:4 santykiu. Dabar prezidentą išrinko jau dauguma, ir Europa nieko negali padaryti. Prancūzija ir Vokietija betgi supranta, kad kalbas prieš Bush reikia baigti, nes su Amerika vis tiek reikės bendradarbiauti. Anglijos premjeras Tony Blair parlamente pareiškė, kad jis spaus Bush pagaliau reikiamai išspręsti Izraelio-palestiniečių konfliktą.

Amerikos studijų Baghda-do universiteto profesorius Yassin al Dhari perspėjo, kad Bush perrinkimas garantuoja, kad terorizmas, remiamas kaimyninių arabų valstybių, vyks ir toliau. Rusijos, Kinijos, Indijos, Meksikos, Argentinos, bei kitų valstybių spaudoje nesimatė jokios stiprios reakcijos. Vien tik Izraelio premjeras Ariel Sharon dėl Bush laimėjimo tuojau išreiškė didelį pasitenkinimą, ir žadėjo netrukus jį pasveikinti. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus tai jau atliko.

Amerika yra labai susiskal-

Viviane Reding, dešinėje, buvusi trumpai jos viršininke, sveikina **Dalią Grybauskaitę**, kai ji buvo patvirtinta Europos Sąjungos finansų viršininke.

ES nuotr.

LANDSBERGIS: VALDŽIOS PADORUMO PRINCIPUS GINA ADAMKUS

Susirūpinęs dėl Lietuvoje besiklostančios "savitos politinės padėties", Europos Parlamento narys Vytautas Landsbergis perspėja dėl galimo korumpuotų ir įtariamų kriminaliniais ryšiais veikėjų įsigalėjimo šalyje. Jo nuomone, tam dar gali priešintis nebent Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

"Išrinkus labai naujos sudėties dešimtąjį Lietuvos Seimą, formuojantis jame partijų frakcijoms ir Algirdui Mykolui Brazauskui su artimaisiais bendražygiais nutarus eiti į populistinę kairę, Seime ir Lietuvoje klostosi savita politinė padėtis", - pažymi europarlamentaras V. Landsbergis. Pagal tolesnę procesą bei lauktinus rezultatus ją galima, anot jo, apibūdinti kaip dvi alternatyvas.

Viena, V. Landsbergio nuomone, tai skubus valstybės, ypač vadinamų jėgos, taip pat teisėtvarkos ir finansinių struktūrų užvaldymas, prisileidžiant arti ir kriminalinį pasaulį. "Taigi godi veikla, labiau rūpinantis Europos Sąjungos lėšų Lietuvai patvarkymu (kartu ribojant šių veiksmų kritiką) negu šiuolaikinės valstybės ateities projektu. Ta pareiga teks opozicijai", - prognozuoja politikas.

Kaip antrą galimą variantą V. Landsbergis nurodo maždaug tą

patį vyksmą, bet "lėčiau, ne taip įžuliai, galbūt šiek tiek pavaidinant arba sutinkant šioji toki pasipriešinimą".

Europarlamentaro, Kovo 11-osios Akto signataro V. Landsbergio nuomone, korumpuotų ir įtariamų kriminaliniais ryšiais veikėjų įsigalėjimui gali dar priešintis nebent prezidentas Valdas Adamkus. "Pirmosios alternatyvos atveju jį mėgins iš karto palaužti, kad prezidento "ne" pavirstų desperatišku "kaip sau norit". Šmeižtą ir spaudimą papildys šantažas, ir Lietuva stebės, kaip vienas žmogus, turintis didžiausią pasitikėjimą, gina valdžios padorumo principus. Lietuva stebės, tikėkimės, neabejinga", - dėsto galimą scenarijų Europos Parlamento narys V. Landsbergis.

Tėvynės sąjungos prezidiumas kreipėsi į valstybės vadovą V. Adamkų ir paragino jį principingai išnaudoti jam Konstitucijos suteiktas galias, kad Lietuva būtų apsaugota nuo Viktoro Uspaskicho, Viktoro Muntiano ir panašių politikų tapimo Lietuvos Respublikos ministrais. TS siūlo, kad Lietuvos specialiųjų tarnybų turima medžiaga apie kandidatus į ministrus nustatyta tvarka turi būti pateikta ne tik prezidentui ir Seimo pirmininkui, bet ir Seimo nariams. *ELTA*

Po rinkimų Kerry pareiškė, kad Amerikai desperatiškai reikia vienybės. "Tikiu, kad netrukus pradėsime susitaikymą", - kalbėjo jis. Gražūs žodžiai, taip kaip ir prezidento Bush: "Naujoji kadencija yra nauja proga suvienyti tautą. Juk turime vieną valstybę, vieną konstituciją, ir mus rišančią bendrą ateitį". Tačiau nesimato, kad tai būtų lengva. Kaip Bush supras savo laimėjimą, taip jis ir valdys. Greičiausiai jis eis ir toliau su savo vidaus "moralinių vertybių" politika, bet kartu agresyviai eis ir to-

liau Irake, net jei ir nepavyktų praplėsti koalicijos.

Kokios mes norime Amerikos? Ar konservatyvios prezidento Bush vidaus politikos, ir toliau tęsiant agresyvią užsienio politiką? Arba, ar įstengs Kerry ir demokratų partija atstatyti palankias galimybes pasitikėjimui viduje ir tuo pačiu laimėti geresnio bendradarbiavimo su likusiu pasauliu? Rinkimai mums į tai atsakymo nedavė, nors po rinkimų bent pamatėme, jog ateina labai prieštaringi ketveri metai.

RAGINIMAS PADĖTI GRUZIJAI

Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas lapkričio mėn. 17 d., Vašingtone surengtoje konferencijoje “Padedant Gruzijai integruotis į Transatlantinę bendruomenę: kuo gali padėti Vakarai?” ragino Gruziją tęsti svarbias reformas, o Vakarus - dar energingiau padėti Gruzijai nelengvame transatlantinės integracijos kelyje.

Ambasadorius V.Ušackas bei Gruzijos ambasadorius JAV Levan Mikeladze JAV Atlanto Tarybos surengtoje konferencijoje perskaitė pagrindinius pranešimus. Konferencijoje apie Gruziją taip pat dalyvavo JAV Nacionalinio saugumo tarybos, Valstybės departamento pareigūnai, vedęs santykius su Pietų Kaukazo šalimis, JAV politinių tyrimų institutų atstovai, užsienio šalių ambasadų Vašingtone diplomatai.

Savo pranešime Lietuvos ambasadorius teigė, kad dabartinė situacija Gruzijoje bei jos demokratiškai bei provakarietiškai nusiteikusi ir pasiryžusi dirbti nauja vadovybė, tvirtai remiama gyventojų, sudaro unikalią galimybę Gruzijoje ir visame Kaukazo regione paspartinti demokratinės transformacijos procesus. “Kad ši unikali galimybė atneštų realių vaisių reikia, kad Vakarai teiktų daugiau tiesioginės paramos Gruzijai tose srityse, kurios ypatingai aktualios politinių ir ekonominių reformų sėkmei. Tai turi deramai at-

sispindėti tiek būsimajame ES “Europos kaimynystės politikos” veiksmų plane Gruzijai, tiek ir NATO-Gruzijos Individualiame partnerystės veiksmų plane.”

Ambasadorius V.Ušackas pabrėžė, kad Gruzijos sėkmės formulė slypi trylypėje plotmėje. Pirma, tai Gruzijos teritorinio vientisumo užtikrinimas. Antra, sėkmingai tęsiamos vidaus politinės ir ekonominės reformos, ir trečia - saugumo ir pastovumo įsigalėjimas regione. “Šie trys ‘ramsčiai’ yra svarbūs tiek Gruzijai, tiek ir kaimyninėms šalims”, kalbėjo Lietuvos ambasadorius, pažymėjęs, jog Gruzijos sėkmė ateityje galėtų peržengti sienas ir sustiprinti saugumą visame Pietų Kaukazo regione.

“Toks scenarijus turėtų teigiamos, tiesioginės įtakos ir Rusijai, kuri taip pat yra suinteresuota ramiu Pietų Kaukazo regionu,” pažymėjo V. Ušackas pabrėždamas, kad Gruzijos demokratinė plėtra bus geras pavyzdys ir paskatinimas kitoms regiono valstybėms.

Savo pranešime jis taip pat kalbėjo apie paramą, kurią Lietuva jau kelerius metus dvišaliu pagrindu ir per ES teikia Gruzijai demokratinėms institucijų kūrimo bei karinio mokymo srityse. V.Ušackas pabrėžė Lietuvos pasiryžimą ir toliau dalytis su Gruzija savo sėkminga demokratinės transformacijos patirtimi.

LR ambasados inf.

SVEIKINIMAI BUVUSIAM PREZIDENTUI

Š.m. lapkričio mėn. 18 d., ketvirtadienį, Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas perdavė prezidento Valdo Adamkaus sveikinimus 42-ajam JAV prezidentui William Jefferson Clinton jo vardo centro Little Rock, AR atidarymo proga.

“Naudodamasis proga, visos Lietuvos žmonių vardu nariu Jums padėkoti už Jūsų šalies pastangas atveriant NATO duris Lietuvai. Noriu Jus patikinti, kad Lietuva, kaip Europos Sąjungos ir NATO narė, sieks visokeriopai stiprinti ir gilinti transatlantinį ryšį. Šiandien Amerika ir Europa išpažįsta tas pačias vertybes. Mūsų kontinentus sieja stiprūs politiniai, ekonominiai, saugumo ir kultūros saitai. Esu tikras, kad Europai reikia Amerikos, o Amerikai- Europos,”.

Lietuvos prezidentas išreiškė viltį, kad dvišaliai santykiai ir toliau klostysis ypatingo draugiškumo, partneriškumo ir savitarpio supratimo dvasia. *LR ambasados inf.*

AR RUSIJOS PREZIDENTAS TAPS CARU?

Lenkijos dienraštis “**Gazeta Wyborcza**” spausdina Berlyne gyvenančio rusų rašytojo Vladimir Voinovič straipsnį “Caras Putin”, kuriame gvildenamos autoritarizmo stiprėjimo Rusijoje problemos.

Rusijos parlamento aukštųjų rūmų - Federacijos Tarybos - pirmininkas Sergej Miro-

Lietuvos Respublikos ambasadorius Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir Meksikos Respublikai Vygaudas Ušackas kalba Lietuvių fondo pokylio metu įteikiant prof. Vytautui Landsbergiui Dr. Antano Razmos vardo premiją.

Sigito Balzekienės nuotr.

ti numatytas reformas. Dviejų ketverių metų kadencijų irgi nepakanka. O apskritai Rusijos prezidentas yra jaunas, pasibaigus antrajai kadencijai, jam bus tik 50 metų - ką gi jis tada veiks?

V. Putin kiek palaukęs parėškė esąs kategoriškai prieš. Bet projektas nedingo. Pasirodė įvairūs jo variantai.

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

LXXV

Aukščiausiosios Tarybos pirmininko figūra. Jau prieš rinkimus buvo aišku, kad V.Landsbergis teturi galbūt tik pusę to populiarumo tarp Lietuvos gyventojų, kokio yra susilaukęs A.Brazauskas. [...] Tačiau V.Landsbergis turėjo Sąjūdžio lyderio vardą, o Sąjūdis - nepalyginamai aukštesnis autoritetas mūsų žmonėms negu LKP. Tačiau noro spręsti šias problemas iš Sąjūdžio pusės nesimatė: buvo pasitenkinama plikiausia "kontrpropaganda" ir atsainumu - esą A.Brazauskas nenusipelnė tos garbės, kurią jam reiškia tautos dauguma, kad žmonės suklaidinti ir kad visa tai galų gale yra komunistų pinklės. [...] Tačiau esama nenuneigiamo dėsnių: žmonių valios nesufabikuoti. Jeigu žmonės kažką pamėgo, tai jie netylės. [...] Nerimo objektas akivaizdus - Aukščiausiosios

Tarybos pirmininko figūra. [...] Iš anksto galiu atsakyti tik tai, kas žinoma visiems: ne Sąjūdis ir ne pirmininkas atvedė Lietuvą prie Nepriklausomybės slenkščio. Ir ne jie vieni, o mes visi tą slenkstį peržengėme. Valdžia tik lydi mus."

Panašią nuomonę kėlė "Atgimimo" laikraščio 1990 m. kovo 5 d. numeryje (Nr.11) buvęs Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras J.Urbšys. Jis rašė:

"[...] Sudarant Vyriausybę geriausia sudaryti koalicinę - Sąjūdžio su komunistų partija. Nesistengti išvaikyti žmones, kurie išmano savo darbą, ypač ekonomikos srityje, nesukbėti jų atsisakyti.

Per rinkimų kampaniją tekdavo išgirsti iš kandidatų - pirmas veiksmas neva turis būti nepriklausomybės paskelbimas. Man atrodo, kad toks paskelbimas gali likti trečias,

be pasekmių, nes paskelbus reikia žinoti, kaip paskelbtą dalyką vykdysi. 1918 m. paskelbta nepriklausomybė galioja ir iki šios dienos. Reikia susirūpinti, kaip grąžinti to paskelbimo praktiškąjį vykdymą. [...] Priimtas nutarimas, kuriuo pasmerktas Ribentropo-Molotovo paktas, buvę ultimatumai. Pasmerkti Tarybų Sąjungos veiksmai, priešingi buvusioms sutartims su kitomis valstybėmis. [...] Mano išmanymu, Tarybų Sąjunga anuliavo 1940 m. birželio mėn. įvykių pasekmes ir dabar, atrodo, galėtų ir turėtų būti pradėtos kalbos tarp Lietuvos ir Tarybų Sąjungos dėl 1939 m. sutarties galiojimo atgaivinimo, pritaikant ją prie naujų realių abiejų pusių santykiuose.

Naujas nepriklausomybės paskelbimas ne tik nereikalingas, bet ir būtų žalingas. Būtų norima pradėti šokį iš tos

kertės, iš kurios šokis buvo pradėtas seniai. [...] Nors egzistuoja SSRS, bet rusų tauta yra lemiamoji jėga, ji sukiršinta prieš Lietuvą. Pravartu stengtis atverti duris į tų santykių pagerėjimą ir išplėtimą. [...] Jeigu mums pavyks iškovoti nepriklausomybę, bus svarbu visą laiką turėti gerus santykius su Rusija, su rusų tauta. [...] Mes neturime gėrybių, kurios būtų reikalingos Vakarams."

Kovo 17 d. Aukščiausioji Taryba patvirtino Ministrų Tarybos Pirmininke prof. K. Prunskienę (iki tolėjusią tas pareigas), pavaduotojais - A.Brazauską ir R.Ozolą.

Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko išrinkimas buvo viena priežasčių, skatinti nesantaiką tarp respublikos žmonių, tarp "buvusiųjų" ir "esamųjų". Prof. V.Landsbergis kitą dieną po išrinkimo, kovo 12 d., paskelbė Kreipimąsi į Lietuvos žmones, kviesdamas santaikai. Jame sakoma: "Išsipildė Lietuvos žmonių lūkesčiai! [...] Kaip niekada mums reikalin-

gas ryžtas ir tikėjimas savo jėgomis, trokštant matyti civilizuotą ir didžiai kultūringą Lietuvą garbingoje Europos tautų bendrijoje. Trumparegiški tarpusavio vaidai, pavydas, savųjų skirstymas į "blogus" ir "gerus" pagal anketinius duomenis, partiškumą ar tautybę, pamiršus darbą ir sugebėjimus, gali būti pragaištingi. [...] Nepriklausomybė - tai ne rūstus Paskutinis teismas, ne aklas atpildo siekimas, ne laimėtojų triumfas, o mūsų istorinio susitaikymo, mūsų garbės, meilės ir atgimimo nenutrūkstantis kelias."

Tačiau apie jokią santarvę nenorėjo nė girdėti "vieningos" SSKP, SSRS šalininkai. Štai jau kovo 13 d. Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas V.Landsbergis informavo sesijoje deputatus: "[...] Informacija iš Sniečkaus liudija, kad Lietuvoje ne tik ne mažėja, bet ir didėja pastangos destabilizuoti politinę padėtį. Sniečkuje [...] vietinė SSKP organizacija veikia kaip vietinė valdžia, imasi įsakinėti civilinės gynybos padaliniais. (Bus daugiau)

EUROPOS KONSTITUCIJA

Antanas Dundzila

JAV spauda skelbia, kad š.m. spalio 29 Romoje, Europos Sąjungoje (trumpinsime “ES”, angliškai – European Union, “EU”) dalyvaujančių 25 kraštų vadovai pasirašė Europos Konstituciją. Kai kurie laikraščiai įdėjo net dalyvių nuotrauką. *Associated Press* nuotraukos pirmoje eilėje, šalia Latvijos prezidentės stovi aiškiai pasitempęs Valdas Adamkus, o antroje eilėje, šiek tiek nuleidęs į dešinę akis – Algirdas Brazauskas. Šalia Brazausko stovintis, nežinia kurios valstybės delegatas, trina kaktą; gi antros eilės dešinėje vienas visiškai nusisukęs... Lapkričio 5 Vilniuje jau pradėti Seime svarstymai šį dokumentą ratifikuoti. Tai istorinis įvykis pasauliui, Europai, Lietuvai. Šia proga pravartu bent suglaustai susipažinti su Konstitucijos turiniu bei pobūdžiu.

Pradėkime su terminologija. Angliškai šis dokumentas vadinasi “The European Constitution”. Lietuvos Seimo raštuose (pvz., Seimo internete matome tokią antraštę: “Seimas pradėjo Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimo procedūrą”) yra naudojamas “Konstitucija Europai” terminas. Iki nusistovės lietuviškoji terminologija, šiame straipsnyje naudosime “Europos Konstitucija” - EK.

Konstitucija išsirutuliavo palaipsniui, 15 metų bėgyje. Per tą laikotarpį reikalai buvo sprendžiami tarpvalstybinėmis sutartimis. Pradėtas redaguoti esminius tvarkymosi bruožus apimantis dokumentas. Po maždaug metus laiko trukusio svarstymo, šią vasarą Konstitucijos projektas buvo užbaigtas ir spalio 29 iškilmingai pasirašytas. Konstitucija įsigalios, ją ratifikavus ES sudėtyje esantiems kraštams.

Konstitucija susideda iš keturių pagrindinių dalių. Pirmojoje dalyje apibrėžta ES, jos tikslai, teisės, sprendimų procedūros bei įstaigos. Antrąją dalį sudaro Pagrindinių Teisių Charta, Nicoje Europos Tarybos priimta 2000 m. Trečiojoje telpa esminiais ES valdymo dėsniai bei veikla, daugumoje paimta iš ankstyvesnių sutarčių. Pagaliau ketvirtoje nurodyti Konstitucijos įsigaliojimo bei keitimo dėsniai.

Pirmoje dalyje skelbiamas ES steigimas (angliškai “establishes”), žmonių bei valstybių sąjunga. Sąjunga yra atvira visiems Europos kraštams, gerbiantiems ES vertybes. Toliau pabrėžiamas žmogaus orumas, laisvė, demokratija, lygybė, teisiniai pagrindai

valdyme. Nustatyta ES vėliava (12 žvaigždžių mėlyname fone), Europos himnas (Džiaugsmo odė iš Bethoveno 9-tos simfonijos), motto (“Vienybė įvairume”), valiutos pavadinimas (Euro) ir Europos dienos šventė (gegužės 9). Konstitucija garantuoja judėjimo, prekių, patarnavimo ir kapitalo laisvę ir draudžia tautiškumu grindžiamą diskriminaciją. ES siekia puoselėti taiką ir žmonių gerovę, visokiausią lygybę, ugdyti solidarumą. Šalia čia išvardintų dėsnių, pabrėžiama ES sudarančių kraštų lygybė, tautinė tapatybė bei valstybinės funkcijos – kaip teritorinis integralumas, apsauga, teisėtvarka. Konstitucijai teikiama teisinė pirmenybė prieš atskirų kraštų įstatymus. Konstitucija apibrėžia Europos pilietybę, kuri papildo (“complements”), tačiau nekeičia ir neneigia dalyvaujančių kraštų pilietybės.

Numatytos sritys, skiriamos vien ES kompetencijai (pvz., muitai, valiutos politika, jūros turtų taupymas ir kt.) ir kitos, kuriose kompetencija dalinamasi su dalyvaujančiais kraštais (pvz., gamtosauga, transportas, energija, kai kurie sveikatos reikalai, humanitarinė pagalba ir t.t.). Vien talkinimo srityje, paliekant kraštui teisę savaip tvarkytis, Konstitucijoje suminėtas žmonių sveikatingumas, pramonė, kultūra bei tradicijos, turizmas, švietimas ir kt.

Konstitucija numato būdus kaip kraštui gali būti suspenduotos narystės teisės, taip pat kraštas turi teisę iš ES išstoti.

ES valdžią sudaro (1) Europos parlamentas, (2) Europos taryba, (3) Ministrų taryba, (4) Europos komisija ir (5) Teisingumo teismas. Šalia šių, dar veiks Europos centrinis bankas, Revizorių teismas, patariamuoju balsu – Regionų komitetas, Europos Ekonomijos ir socialinių reikalų komitetas.

Parlamentą sudarys 750 delegatų, kiekvienas kraštas jo sudėtyje turės ne mažiau kaip 6 ir ne daugiau kaip 96 atstovus. Tiksliai kiekvienam kraštui skirtų atstovų skaičius bus nustatytas prieš 2009 Europos rinkimus. Parlamentas – tai dalyvaujančių kraštų piliečių (skirkime: piliečių ne kraštų!) atstovybė.

Taryba puoselės Sąjungos politinę kryptį, ją sudarys dalyvaujančių valstybių vyriausioji vadovai. Taryba posėdžiaus keturis kartus metuose.

Europos Ministrų Taryboje bus atstovaujamos kraštų vyriausybės, po vieną iš kiek-

Lapkričio 18 d. Europos Parlamentas pritarė pakoreguotai portugalio Jose Manuel Barroso vadovaujamos Europos Komisijos sudėčiai. Komisijai pritarta didele balsų persvara – už balsavo 449, prieš 149, susilaikė 82 europarlamentarai. Visi plenariniame posėdyje dalyvavę Lietuvos europarlamentarai balsavo už Europos Komisijos sudėtį.

EP nuotr.

vieno krašto. Ši taryba veiks atskirais poskyriais. Pvz., svarstant žemės ūkio klausimą, poskyryje dalyvaus kraštų deleguoti žemės ūkio ministrai.

Europos Komisija rūpinsis bendrais ES reikalais, ji ruoš įstatymų projektus Parlamentui bei tarybos svarstymui. Kolektyviai ši Komisija bus atsakominga Europos Parlamentui ir ves tarptautinio lygio derybas.

Įdomu, kad EK numato Užsienio reikalų ministrą, kurį skirs Europos taryba. Taip pat veiks viršuje išvardintos kitos institucijos.

Savaime suprantama, ES susidurs su tarptautiniame lygyje apčiuopiamomis išlaidomis bei finansine politika. Pajamų šaltiniai susidės iš pridėtinės vertės mokesčių (PVM), išrenkamų atskiruose kraštuose ir dalyvių kraštuose Bendro Nacionalinio Produkto, BNP, (analogija JAV GNP) įnašų.

Čia buvo suminėti patys esminiai Konstitucijos bruožai.

ES šaknys konkretizuotos 1950 m. iš taip vadinamo R. Schumano (Prancūzijos UR Ministras) plano. Lietuva tapo ES nare 2004 gegužės 1 d. Šiai narystei reikėjo daug pastangų nugalėti didelį skaičių politinių abejonių ar net priešinimosi. Lietuvos piliečiai šalies stojimui į ES pritarė 2003 gegužės 10-11 d.d. vykusiame referendume net 91% balsų dauguma.

Savaime aišku, ES dunkso su savąja biurokratija bei dalyvaujančių kraštų išpareigojimais. Dar 2003 m. bevyksiant deryboms dėl įstojimo, Lietuvos atstovams buvo siūloma arti 100 darbo vietų įvairiose ES institucijose; “*Lietuvos rytas*” 2003 birželio mėn. skelbė, kad “Briuselis taps

šimtų lietuvių namais”... Iš kitos pusės žada konkrečių galimybių krašto plėtojimo tokiose srityse, kaip lėšos žemės ūkiui ar Ignalinos AE uždarymas.

ES valdymo struktūrą pilniau suprasti reikia studijų. Padėti gelbėti, tarp kitų dalykų, Lietuvoje jau išleistos 3 laidos “ES Enciklopedinio žodyno”. Antrąją laidą (2002 m.) sudaro 344 psl. knyga, kuri labai reikalinga ir, sakyčiau, savotiškai įdomi... Šiuo klausimu internete yra daug svetainių.

Nepaprastai svarbus Lietuvai yra ir geopolitinis bruožas: su naryste labai konkrečiai integruojamasi į vakaruose esančią Europą, dar kartą atsitoliniant nuo rytų įtakos. Tai tei-

giant, telieka pagalvoti, kokia įtaka gali būti Lietuvai bei kitiems Sovietų Sąjungos okupaciją nešusiems kraštams, jei (ar kai) Rusija taps ES nare...

ES jau yra tapusi pasaulinio mąsto politiniu junginiu. Panašius laikus daug kas prisimename iš 1949 m., kai gimė Šiaurės Atlanto Paktas (NATO). NATO gimimą labai gražiai charakterizavo buv. JAV Valstybės sekretorius Dean Acheson, savo atsiminimų knygą pavadinęs “Present at the Creation” – “Dalyvavus sutvėrime”. Su dideliu malonumu galime teigti, kad šiais metais tapome kito “Sutvėrimo” liudininkais, kuriame savo noru (2003 referendumas!) dalyvauja ir Lietuva. Apie ES dar daug girdėsime.

RUSIJOS ŽINIASKLAIDA DERGIA LIETUVĄ

Lietuvai pareikalavus kompensacijos už SSRS okupaciją ir šalies europarlamentarams inicijavus laišką dėl pergalės prieš nacistinę Vokietiją 60-mečio minėjimo Maskvoje, Rusijos žiniasklaida užsipuolė Lietuvą, rašo dienraštis “*Respublika*”.

Vienas didžiausių dienraščių, kuris yra kontroliuojamas Maskvos mero Jurij Lužkov, “*Moskovskij komsomolec*”, specialiaame reportaže “Pralieto kraujo litai” negaili Lietuvai karčių žodžių. Jau pirmosios “*Moskovskij komsomolec*” straipsnio eilutės kupinos neapykantos europarlamentarams inicijavusiems laišką ir Lietuvai. “Kas mes - išlaisvintojai ar okupantai?” - klausia specialaus reportažo autorė ir priduria, kad viena didžiausių švenčių, kuri įvyks 2005 metų gegužės 9 dieną, yra “šventė ne visiems”.

Vienas iš pagrindinių ministro laiško iniciatorių buvo Lietuvos atstovas Europarlamente Vytautas Landsbergis. “*Moskovskij komsomolec*” įvardija jį kaip “pagrindinį rusofobą”, manantį, kad “šis laiškas - tai

“bandymas atkurti teisingumą”.

Beveik šimtas europarlamentarų pasirašė Baltijos šalių ir Didžiosios Britanijos atstovų inicijuotą laišką, kuriame pasaulio valstybių vadovai raginami įvertinti tikruosius Rusijos prezidento Vladimir Putin kvietimo kitų metų gegužės 9-ąją Maskvoje paminėti pergalės prieš nacistinę Vokietiją 60-metį “politinius tikslus”.

Istorijos kontekste 2005 metų gegužės 9-ąją siūlomas aukščiausio lygio renginys pažymės ne Antrojo pasaulinio karo pabaigą, bet reikš pritarimą sovietų okupacijai ir totalitarinio komunizmo nusikaltimams”, - rašoma laiške, tarp kurio iniciatorių yra Lietuvos atstovas konservatorius Vytautas Landsbergis.

Laikraštis pažymi, jog kita II pasaulinio karo kovotojų dalis šiuo metu gyvena žymiai geriau nei nugalėtojai. Miško broliai gauna 500 litų priedą pensijos, ir tai nėra nuostabu, nes pats prezidentas Adamkus per karą tarnavo vietiniame sukarintame dalinyje, Rusijos laikraštį cituoja “*Respublika*”. *ELTA*

LOS ANGELES, CA

LOS ANGELES LIETUVIAI ATŠVENTĖ BALFO ŠEŠIASDEŠIMTMETĮ

Darganą ir beveik lietuvių žadantį lapkričio 7-tos sekmadienį Los Angeles lietuviai gausiai susirinko rudenio spalvomis gražiai išpuoštom šv. Kazimiero parapijos salėn atšvęsti 60-tą BALFo jubiliejų. Ilgametė ir BALFo darbuose nepavargstanti skyriaus pirmininko pavaduotoja Alfa Pažiūrienė atidarymo kalboje suminėjo visus kilnius BALFo atliktus darbus nuo paties įsikūrimo Čikagoje, išsakė visus tūkstančius siuntinių ir šimtus tūkstančių pinigais, kurie buvo ir dar tebėra siunčiami vargstantiems lietuviams. BALFas veikia kitaip, nei kitos šalpinės lietuvių organizacijos, kurių turime nemažai. BALFo skyriai sukelia lėšas ir perduoda centrui Čikagoje, o centras ir jo pirmininkė Marija Rudienė aukas paskirsto pagal jų numatytą svarbą ir reikalą. Turbūt, kad metodas geras, nes BALFas išsilaikė ir klesti jau 60 darbščių ir garbingų metų. Žmonės gerbia ir vertina BALFą, daugelis yra jam dėkingi už paramą senais stovyklinio gyvenimo laikais Vokietijoje. Todėl ir šia proga aukotojų sąrašas buvo ilgas, o sumos stambios.

Programai vadovavo Regina Jogienė, klebonas St. Anužis sukalbėjo atatinkamą maldą, pagerbiami mirę BALFo veikėjai. Garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas savo kalboje prisiminė ir padėkojo BALFui už jaunystėje, varginguose stovyklos laikuose, BALFo suteiktą paramą. Paminėjo pasaulyje ir taip pat Lietuvoje smarkiai plintančią AIDS ligą ir kad tos baisios ligos paliestos šeimos taip pat būtų labai reikalingos BALFo paramos ir pagalbos.

Meninėje dalyje, kaip ir visuomet, pianistei Raimondai Apeikytei akompanuojant, puikiai pasirodė seniai girdėti ir visuomet labai laukiami mūsų “dainuojantys inžinieriai” – mielasis Los Angeles vyrų kvartetas: Rimtautas Dabšys, Emanuelis Jarašūnas, Antanas Polikaitis ir Bronius Seliukas. Jie apdovanojo užiančius, plojančius, kartot prašančius ir atsistojimais juos pagerbiančius popietės svečius visa eile pasiilgtų ir visad širdžiai artimų dainų.

Buvo Antaninos Uldukienės ir jos padėjėjų skaniai pagaminti pietūs ir gausus tradicinis Kalifornijos vynas. Geriant kavą ir gardžiuojantis tortais, pravešta gražių ir vertingų dovanų loterija, davusi laimėtojams nemažai džiaugsmo, o BALFui gražaus pelno. Loteriją tvarkė Onutė Bernienė ir

Laima Jarašūnienė, pravedė Bronius Seliukas. Užsklandos ir padėkos žodį tarė skyriaus pirmininkas Rimtautas Dabšys. Ilgą aukojusių sąrašą perskaitė Eugenijus Vilkas. Girdėt, kad nemažai aukų įplaukė vėliau ir dar vis ateina paštu. Kaip sakiau – žmonės gerbia, vertina ir yra dėkingi BALFui. Ilgiausių metų!

Prieš 25-kis metus, švenčiant BALFo 35-metį, losangelietė Dana Mitkienė sukūrė eiles, kurios ir šį kartą, švenčiant 60-metį, buvo Reginos Jogienės paskaitytos:

AČIŲ BALFUI

Nelinksmos buvo dienos už vandenyno plotų,

Arti plieninės sienos, nesaugu ir nesotu.

Kasdien kručkus ir kruopas iš katiliuko srėbėm,

Gera širdis Europos, bet buvo tuščias glėbys.

Turėjom tetą Unrą, vėliau ir dėdę Irą,

Kad ir nepilna burna, jiems sakėm daug pagyrų...

Bet jie nelaiškė žodžio, viena ranka globojo,

Kita – rytuosna rodė, gyrė raudoną rojų...

Šviesiau sublizgo akys, krūtinėn laimė smelkės,

Kai dovanom aptekęs atėjo mielas BALFas

Atėjo jis kaip brolis, geras rankas ištiesęs,

Per vandenyno tolius dipukam ranką tiesė.

Todėl kaip broliam dera, už BALFo širdį plačiau,

Spaudžiam jam ranką gerą, tariam jam AČIŲ, AČIŲ!

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIS PRADĖJO ŠVĘSTI SAVO SUKAKTĮ

Po ilgokos pertraukos, lapkričio 13-tos ir 14-tos savaitgalį, LA dramos Sambūris vėl davė žiūrovams progos pasidžiaugti ir pasigėrėti savo naujais pastatymu. Tai režisieriaus Algimanto Žemaitaičio adoptuotas veikalas pagal premijuotą Anatolijaus Kairio komediją “Pilietybė”, dabar pavadintas “Pilietybės godos”. Kaip kad patsai pavadinimas leidžia suprasti, veikalas, vykusiai įvilktas į lengvos komedijos marškinėlius, sukasi apie naujųjų ateivių rūpesčius.

Itin malonu buvo stebėti, jog, režisieriaus Algio Žemaitaičio surinkti, scenon ir už scenos, susibūrė užgrūdinti Sambūrio veteranai, mūsų nuosavo prieauglio jauni ir gabūs atstovai ir taip pat labai reikalingi naujieji emigrantai iš Lietuvos.

Trijų veiksmų komedijoje vaidino aštuoni aktoriai: Rolandas Žukauskas, Aušra Venc-

Čikagos lietuviškosios veiklos puoselėtojai: Pranas Jurkus, dr. Jonas Valaitis, Jonas Krutulis, Matilda Marcinkienė tariaisi Balzeko muziejuje Čikagoje.

Z. Degučio nuotr.

CHICAGO, IL**ČIKAGOS LIETUVIŲ PASTATYTA BAŽNYČIA MINI 100-JĄ SUKAKTĮ**

Čikagos lietuviai turės progą pasinerti į mūsų tautiečių praeitį ir prisiminti tuos senus laikus, kai čia kūrėsi lietuviškos parapijos, buvo statomos bažnyčios, mokyklos, vienuolynai, kitos įstaigos.

Tam pagrindą duoda šv. Kryžiaus bažnyčioje, įsikūrusios anksčiau lietuviams gausiai apgyventoje taip vadinamoje “Town of Lake” apylinkėje, ruošiamas šimtmečio minėjimas. Jeigu pati seniausioji Čikagos lietuvių bažnyčia pavadinta šv. Jurgio vardu senajame Bridgeporto telkinyje (tos parapijos užuomazga laikomi 1892-ji metai), 1990 m. buvo uždaryta ir 1993 m. nušluota nuo žemės paviršiaus), tai šv. Kryžiaus parapijos bažnyčia, patys didžiausieji ir gražiausieji lietuvių maldos namai Amerikos lietuvių sostinėje, dar tebestovi, nors lietuvių kalba pamaldos jau 10 metų juose nebelaikomos.

Dėl pasikeitusios “Town of Lake” apylinkės gyventojų sudėties ir į ją atsikrausčius ispanų kilmės žmonėms, lietuvių skaičiui labai sumažėjus, lietuviškos pamaldos šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje turėjo būti nutrauktos. Tačiau, nors ir bažnyčiai perėjus į ispaniškai kalbančiųjų rankas, joje bent

pora vietų lietuviškos pamaldoms būdavo skiriama sekmadienių laikas. Bet kai pamaldose būdavo tik 30-40 žmonių, jų patys lietuviai nusprendė atsisakyti. Nesant pakankamai tikinčiųjų lietuvių toje apylinkėje, kurį laiką į pamaldas būdavo kviečiami mūsų tautiečiai iš kitų parapijų, bet tas irgi vėliau nedavė norimų vaisių.

Dabartinis tos parapijos klebonas, kartu su lietuvių R. Katalikų Federacijos vadovybe, rengė šv. Kryžiaus parapijos šimto metų minėjimą, kuris įvyko lapkričio 13 d., šioje istorinėje Čikagos lietuvių šventovėje.

Mišios čia prasidėjo 2 val. po pietų ir jas laikė vyskupas Paulius Baltakis, buvęs išeivijos lietuvių sielovados vadovas. Jų metu čia giedojo “Dainavos” choras, kuris prieš daugelį dešimtmečių čia pasirodydavo kiekvieną sekmadienį. Dėl to lietuviška Suma šioje bažnyčioje sutraukdavo didelį būrį tikinčiųjų. Po pamaldų minėjimas buvo tęsiamas kitoje gatvės pusėje esančioje Steward vardo viešosios pradžios mokyklos patalpose. Bažnyčios adresas yra 4557 So. Wood Street, kuri yra netoli Ashland Ave. ir 47-tos gatvės.

Senieji istorijos puslapiai

lyje.

Sveikinkime ištvermingąjį L.A. dramos Sambūrio aukšinio jubiliejiaus iškilia proga ir linkėjime, kad nei sambūrio vardas, nei jo veikla neišnyktų, o ateinančios kartos turėtų tiek pat džiaugsmo ir malonumo, kaip kad Sambūris davė mums per taip greitai prabėgusias penkias dešimtis metų. Dėkome Sambūriui, kad išlaikė savo krikštynose duotą pažadą statyti tik lietuvių rašytojų veikalus. Tris kartus VALIO nepalaužiamam Los Angeles dramos Sambūriui!

Rūta Sakienė

sako, kad šv. Kryžiaus (angl. Holy Cross) parapijos pradžia laikomi 1904 metai, kai mūsų tautiečių šv. Vincento Fezzez draugija nupirko didelį žemės sklypą. Tada buvo sudarytas komitetas (jo nariai V.Milasevičius, S. Mackevičius, A. Beržanskis ir K. Stulga), kurio vienas iš pagrindinių tikslų buvo nuvykimas pas arkivyskupą ir bažnyčios statybai leidimo gavimas. Toks leidimas greitai buvo suteiktas ir naujos parapijos klebonu paskirtas kun. A. Skripka, kuris tuoj pradėjo statybos darbus dar 1904-aisiais. Buvo sudaryti reikiami dokumentai ir kaip reikalaujama nuosavybė perves-ta arkivyskupijos žinion.

1905 m. rudenį buvo pastatyta mokykla ir laikina bažnyčia, kurią 1905 m. lapkričio 21 d. pašventino arkivyskupas Quigley. 1908-09 m. išaugo klebonijos pastatas ir tada užsimota statyti milžinišką romėnų stiliaus bažnyčią. Tada parapijai priklausė apie 480 šeimų, apie 2,000 tikinčiųjų.

Pastatytoji didžiulė bažnyčia kartu su klebonija, mokykla, vienuolyno namu seserims vienuolėms (jos mokytojavo), tais laikais, kainavo apie 900 tūkstančių dolerių, kas, pagal dabartines kainas būtų bent 15 kartų daugiau. Pirmasis parapijos klebonas kun. A. Skripka mirė 1941 m. ir tada klebonu paskirtas A. Linkus. Po šio mirties čia klebonavo kun. E. Abromaitis. Kun. A. Linkaus laikais bažnyčioje buvo atliktas remontas, ji meniškai išdekoruota (čia dar iki dabar išlikę žymiųjų lietuvių menininkų darbai), o vienuolėms pastatytas naujas namas.

Kai ši parapija šventė savo 50 metų sukaktį 1954-aisiais, jai priklausė 845 šeimos (apie 5 tūkstančiai tikinčiųjų, kurių didelė dalis buvo lietuviai). Per 50 m. laikotarpį bažnyčioje buvo sutuokta 3,000 porų, pakrikštyta daugiau negu 8,000 naujagimių, palydėta beveik 5 tūkstančiai tikinčiųjų.

Edvardas Šulaitis

LIETUVA IR PASAULIS

“O aš myliu Baltarusiją”. Perskaičius Algirdo Paleckio prisipažinimą apie jausmus Baltarusijai, kyla abejonė, ar nesusipainiojo kas nors straipsnelio pavadinimo? Iš teksto turinio prašosi tik vienas vienintelis: "O aš myliu Lukašenką". Na, dar būtų galima: "Jankiai, šalin rankas nuo Lukašenkos!" Pastarosiomis dienomis iki soties prisiklausius socialdemokratų dvigubos teisybės, nestebina ir fariziejiškas (pono A. Paleckio stilistika, atsiprašau) bandymas tikrai daug iškentėjusią ir nuoširdžią visą baltarusių tautą sulyginti su Lukašenka ir to paties Lukašenkos ruporų stiliumi pagrūmoti JAV prezidentui. Tikra dovanėlė Minsko diktatoriui iš naujojo Lietuvos Seimo narių. O Baltarusijos socialdemokratai vis dar tikisi lietuviškųjų socdemų paramos ar bent jau supratimo..., - rašo Rasa Juknevičienė.

Lietuva Makedonijos sostinėje Skopjėje vykstančiame Stabilumo pakto Pietryčių Europos valstybėms aštuntajame regioniniame susitikime pristatė Lietuvos institucijų ir nevyriausybių organizacijų ekspertų parengtus projektus, pagal kuriuos Lietuva teiktų paramą Pietryčių Europos šalims. Lietuva pasiūlė projektus, susijusius su šio regiono valstybių tarnautojų mokymu, švietimo reformos įgyvendinimu, privataus verslo kūrimo ir plėtros, smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių valdymo, užsienio investicijų pritraukimo, žiniasklaidos, žemės administravimo teisinio reglamentavimo ir kitose srityse. Šių projektų įgyvendinimas leistų Lietuvai teikti aktualią konsultacinę ir ekspertų paramą įvairiose srityse Pietryčių Europos regiono šalims, pasidalyti per politinę ir ekonominę transformaciją įgautą vertingą patirtimi.

Rusų dienraštis "Komersant", informuodamas, kad Lietuvoje Seimo rinkimus laimėjo Darbo partija, pažymėjo, kad šie rinkimai kėlė susidomėjimą dėl to, jog šios partijos pirmininkas yra rusų kilmės milijonierius Viktoras Uspaskichas. Pasak dienraščio "Komersant", tik neseniai nušalinusios su "Rusijos mafija" sieta prezidentą Rolandą Paksą, pagrindinės Lietuvos partijos darė viską, kad neprileistų prie valdžios Darbo partijos, už kurios, kaip joms vaidenasi, stovi "Rusijos ranka". Tačiau V. Uspaskicho charizma, pažadai pakelti gyvenimo lygį ir smukęs rinkėjų pasitikėjimas dabartine valdžia leido Darbo partijai nugalėti vakarykščiuose rinkimuose, konstatuoja "Komersant".

Amerikos Floridos valstijos federalinis teismas iki 2005 metų vasario atidėjo Lietuvos jūrininko Arūno Milkinto, kaltinamo dalyvavus gabenant narkotikų kontrabandą, teismo procesą. Tamos miesto kalėjime nuosprendžio jis laukia beveik pusantų metų. Panamoje gyvenęs jūrininko išsilavinimą turintis A.Milkintas dirbo Panamos baikeryje Jalta", kuriame per apžiūrą rasta 3.5 tonos kokaino. Pasak Seimo nario Vaclovo Stankevičiaus, kuris visus metus sprendė Lietuvos jūrininkų iš Jaltos" likimą, Lietuvos ambasada JAV nuolat stebi situaciją ir bando palengvinti A.Milkinto padėtį. "Tikėsimės palankios baigties", - "Klaipėdai" sakė parlamentarai. "Kalbėjau su mūsų ambasadoriumi Vašingtone Vygaudu Ušacku. Jis patikino, jog lapkričio 23-iają ambasados darbuotoja Kornelija Jurgaitienė ketina aplankyti A. Milkintą, susitikti su jo advokatu ir medicinos darbuotojais. Medikai turėtų papasakoti apie jūrininko sveikatos būklę, nes paskutiniu metu jis skundėsi negalavimais", - tvirtino V. Stankevičius.

Izraelis "Lietuvos avialinijoms" tapo šalimi, į kurią saugiau žvelgti iš paukščio skrydžio. Aviakompanija nebesiunčia savo lėktuvų į šią valstybę, nes baiminasi galimo arešto dėl devynerių metų senumo istorijos, kai pakeliui iš Tel Avivo į Vilnių lietuviškame "Boeing" nugaišo tūkstančiai žasiukų. Vasarai baigiantis "Lietuvos avialinijas" pasiekė žinia, kad Izraelio teismas vienos bendrovės naudai iš "Lietuvos avialinijų" priteisė kelių šimtų tūkstančių dolerių kompensaciją už žalą, padarytą prieš devynerius metus.

Generalinė prokuratūra artimiausiu metu kreipsis į kolegas Ukrainoje ir oficialiai paprašys išduoti Lietuvai Viktorą Diminšteiną. Pagal tarptautines sutartis dokumentai dėl ekstradicijos kitai šaliai turi būti perduoti ne vėliau kaip per 40 dienų. Tačiau šiuo atveju tikimasi, jog Diminšteinas į Vilnių bus parvežtas kur kas greičiau. Kai Diminšteinas bus grąžintas į Lietuvą, šešėlinio verslo partneriams jis turės pasiaiškinti, kodėl, sužinojęs apie būsimą suėmimą, paspruko jų neįspėjęs.

Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka griežtai reagavo į Europos Sąjungos sprendimą neleisti keturiems aukštiems Baltarusijos valdininkams įvažiuoti į ES šalis. ES nusprendė neįsileisti Baltarusijos vidaus reikalų ministro, generalinio prokuroro, sporto ministro ir vidaus kariuomenės pulkininko, kurie gali būti susiję su trijų Baltarusijos opozicijos veikėjų ir žurnalisto dingimu.

Portugalų Jose Manuel Barroso vadovaujamoje Europos Komisijoje buvusi Lietuvos finansų ministrė Dalia Grybauskaitė gavo vieną įtakingiausių - biudžeto ir finansinių programų komisarės - postą. Nuotraukoje po Europos Parlamento pritarimo naujai Europos komisijos sudėčiai Dalia Grybauskaitė ir Joze Manuel Barroso.

AFP/Scanspix

EUROPOS PARLAMENTAS PATVIRTINO EUROPOS KOMISIJOS SUDĖTĮ

2004 lapkričio mėn. 18 d. (BBC, ELTA, www.DELFI.lt). Europos parlamentas ketvirtadienį pritarė pakoreguotai portugalų Jose Manuelio Barroso vadovaujamos Europos Komisijos sudėčiai. Komisijai pritarė didele balsų persvara – už balsavo 449, prieš 149, susilaikė 82 europarlamentarai.

Visi plenariniame posėdyje dalyvavę Lietuvos europarlamentarai balsavo už Europos Komisijos sudėtį.

Naujojoje komisijoje buvusi Lietuvos finansų ministrė Dalia Grybauskaitė gavo vieną įtakingiausių - biudžeto ir finansinių programų komisarės - postą.

BBC pranešimais, naujoji komisija pradės dirbti nuo pirmadienio - trim savaitėmis vėliau nei buvo planuota, kadangi J.M.Barroso teko kiek performuoti komisijos sudėtį dėl protestų audrą sukėlusio italų Rocco Buttiglione pasiūlymų apie moteris ir homoseksualus.

Komisijos sudėčiai pritarti pakanka paprastos balsų daugumos. Susilaikiusieji, vadinamieji "tušti" balsai, neskaičiuojami.

EK sudėčiai pritarė didžiausios politinės grupės: Europos liaudies partijos ir Europos demokratų bei Socialistų frakcijos. Už taip pat balsavo Europos liberalų, demokratų ir reformų partijos bei Sąjungos už tautų Europą frakcijų nariai, kai kurie jokioms grupėms nepriklausantys europarlamentarai.

Net po pakeitimų Komisi-

jos sudėtimi liko nepatenkinti Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija/Šiaurės šalių žalieji kairieji, Žaliųjų frakcija/Europos laisvasis aljansas bei Nepriklausomybės ir demokratijos frakcija.

Europarlamentarams pristatydamas pakeistą EK sudėtį ir svarbiausius veiklos principus, J. M. Barroso pabrėžė, jog pritarimas jai reikštų demokratijos pergalę. Kaip patikino EK pirmininkas, jam paprašius bet kuris komisaras atsistatydins iš savo posto. Dar prieš balsavimą tokio įsipareigojimo pareikalavo Socialistų frakcija.

J. M. Barroso taip pat pareiškė sukursiantis specialią darbo grupę, kuri rūpinsis pagrindinių žmogaus teisių ir lygių galimybių įgyvendinimu bei kova su diskriminacija. Be to, ketinama įdiegti griežtas priemones konfliktams konkurencijos srityje išvengti.

Nors ir pritaria Europos Komisijos sudėčiai, didžioji dalis europarlamentarų liko nepatenkinti tuo, kad konkurencijos ir žemės ūkio komisarėmis liko olandė Neelie Kroes bei danė Mariann Fisher-Boel. Mat manoma, kad dėl olandės turėtų vienos kompanijos akcijų ir danės šeimos ūkio gali kilti interesų konfliktai.

Pritarę Komisijos sudėčiai, europarlamentarai užbaigė krizę, kurią J. M. Barroso pavadino "gydančia demokratijos procedūra". Krizė kilo, kai spalio pabaigoje, prieš pat numatytą balsavimą dėl Komisijos patvirtinimo J. M. Barroso

VOKIETIJA MINI 15-ĄSIAS BERLYNO SIENOS GRIUVIMO METINES

Koncertais, pamaldomis ir diskusijomis Vokietija lapkričio 9 d. minėjo Berlyno sienos griuvimo 15-ąsias metines. Abi didžiosios šalies partijos atkreipė dėmesį į savo nuopelnus Vokietijos vienybės labui.

Krikščionių demokratų sąjunga (CDU) pabrėžė, kad be "didelio tarptautinio tuometinio federalinio kanclerio Helmut Kohl pripažinimo" Vokietijų suvienijimo procesas nebūtų įmanomas. Vienybė buvo pasiekta drąsiomis daugelio žmonių tuometinėje VDR pastangomis, partnerių Vakaruose ir kaimynų Rytuose parama, taip pat "nuoseklia" CDU politika, sakoma partijos vadovybės pareiškime.

Vokietijos Bundestago prezidentas pasiūlė tą vietą, kuria driekėsi Berlyno siena, paženklinti raudona linija. Ryši raudona linija primintų ateinančioms kartoms, kad siena iš tikrųjų visiškai dalijo Berlyno miestą, sakė jis. **ELTA**

pareiškė atsisakantis savo siūlytos komisarų komandos. Paskirtasis EK pirmininkas taip pasiūlė, norėdamas išvengti nesėkmės per balsavimą dėl paskirtojo komisaro italų R. Buttiglione. Dalies europarlamentarų nepasitenkinimą sukėlė jo konservatyvus katalikiškas požiūris į homoseksualumą, imigrantus ir santuoką.

Popiežiaus patarėją R. Buttiglione teisingumo, pilietinių laisvių ir saugumo komisaro poste pakeis Italijos užsienio reikalų ministras Franco Frattini.

Komisijoje taip pat nebėliko Latvijos atstovės Ingridos Ūdrės, kuriai norėta patikėti mokesčių ir muitų sąjungos politikos komisarės portfelį. Kilus abejonių dėl jos partijos finansavimo, Latvija į EK delegavo buvusį švietimo ir finansų ministrą bei ambasadorių Europos Sąjungoje (ES), dabartinį I. Ūdrės personalo Briuselyje vadovą Andrį Piebalgą. Tačiau diplomatuvi atiteks energetikos komisaro postas.

Vengras Laszlo Kovacasas, kuris per klausymus nepademonstravo pakankamai kompetencijos energetikos srityje ir negavo šio portfelio, taps mokesčių ir muitų sąjungos politikos komisaru.

Kol naujieji komisarai pradės eiti savo pareigas, darbą tęsia ankstesnioji EK, vadovaujama italų Romano Prodi, nors jos įgaliojimai turėjo baigtis lapkričio 1 dieną.

Doloresa Kazragytė

**XXXIX
GYVENO
TOKS JONELIS**

- Viktorija! Čia aš. Jonas. Kad žinotum, kokią knygą perskaičiau... - ir prasideda ilgas pasakojimas. Susižavėjęs, susijaudinęs, pakylėtas, nustebintas – toks būdavo Jonelis visada, kai ragelyje išgirdavau jo balsą. Švelnus, melodingas, virpantis tembras. Žodžiai virsta vienas per kitą. Skubėdavo kalbėti. Skubėdavo išsipasakoti. Kitų temų pokalbiams mes neturėdavome – tik apie knygas, filmus, parodas, teatrą.

Kartais paskambindavo ir su reikalu: pasiskolinti pinigų. Bet šis pokalbis būdavo skirtas ne man. Mano gyvenimo draugui. Jiedu su Joneliu pažįstami nuo mokyklos laikų. Jonelis buvo išgeriantis. Stipriai. Negaliu rašyti to žodžio “alkoholikas”, nes... Nes jo gyvenimas – liūdnai švelni istorija apie nepasisėkusį likimą. Tas jo gyvenimas – nusivylimų, nesėkmių melodija. Žūstančios sielos, neradusios šiame pasaulyje ne tik laimės, bet ir mažytės savo vietelės, gyvenimas. Jis buvo vargeta. Silpnas, švelnus bedalis. Taip. Be savo dalios.

Kažkada gyveno pačiame Kauno centre, mediniame apgriuvusiame name drauge su motina: liesa, visada apsigobusia balta skarute moteryte. Tėvas seniai miręs. Pamenu didelį kambarį: seni baldeliai, kambario viduryje didelis apvalus stalas, užtiestas staltiese su kutais. O ant stalo – garuojantys cepelinai. Mamytė visada vaišindavo Jono draugus.

Jonelis studijavo. Norėjo būti meno žmogumi. Kurti. Dingo vienąkart kažkam pinigai. Draugeliai apvagino Jonelį. Primušė. Išvarė. Nemokėjo Jonelis apsiginti. Silpnas. Švelnus. Jonelis, o ne Jonas. Pinigai po kiek laiko atsirado. Niekas jų nevogė. Jonelis jau trankėsi po visą Sovietų Sąjungą, važinėjo skersai išilgai bildančiais, apšepusiais traukiniais: toks buvo jo naujas darbas. Ir skaitė, skaitė, skaitė... Knygos buvo jo tikrasis gyvenimas, knygos buvo jo prieglauda, jo namai. O parvažiavęs vėl:

- Alio! Čia aš, Jonas. Kokią knygą gavau!

Arba:

- Kokį spektaklį Permėje (Tbilisyje, Irkutske ir t.t.) mačiau!

Mamytė mirė. Namą nugriovė. Jonelis gavo butą. Vedė. Gimė sūnelis. Bet tas gėrimas... Žmona paliko. Išsiskyrė. Jonelis neteko buto. Vis-

ko. Nebeturėjo jokio stogo virš galvos. Glaudėsi kažkur. Vis rečiau paskambindavo. Dirbo statybose. Dar šen ten. Ir skaitė, skaitė.

Susirgo Jonelis. Džiova. Labai sunkiai susirgo. Tapo lengvas, perregimas. Dantys išgedo, iškrito. Trapus, lengvas, švelnus Jonelis. Vieną pavasario rytą mano gyvenimo draugas sako (maloniai geriant kavą):

- Jonas džiovininkų ligoninėje guli. Kažkur gerokai už miesto. Sename dvare ta ligoninė. Sako, blogai jam. Prašė, kad aplankyčiau.

Ir aš norėjau. Bet, žinoma, nėra laiko... Kitą kartą... Tiek daug rūpesčių, toks sunkus gyvenimas, ne, negaliu dabar ir t.t. Įdaviau tik laišką ir knygą.

Vasara. Atostogos. Ruduo. Rūpesčiai. Reikalai. Darbas... Ir žinia: Jonelis vasaros pradžioje mirė. Sename dvare. Niekas nežino, kur palaidotas. Kažkur ten. Bažnytkaime, prie Nemuno. Lyg ir giminės atsirado, lyg ir valstybės lėšomis. Nebėra Jonelio. “Alio! Čia aš, Jonas!” – vis skambėjo ir skambėjo galvoje, girdėdavau ir girdėdavau.

Kartą neištvėriau. Važiuoju į tą ligoninę, į tą seną dvarą. Gal sužinosiu, kur palaidotas. Gal surasiu. Prašysiu atleidimo.

Dvaras tikrai senas, nykstantis, griūvantis. Prūdas apžėlęs, krūmynai, seni medžiai, varnos. Prūde plaukioja kažkoks nematytas paukštis – kaip juoda gulbė su raudonu pagurkliu. Viduje viskas pradrėkė, apsilupe. Nebėra ligoninės. Dvaras tuščias. Viename kambarėlyje sėdi moteris tarp lentynų, kuriose gal dar keliolikos gyvų ir daugybės mirusių ligų istorijos.

- A... pamenu. Jonas. Rodos, ligoninės lėšomis jį ir palaidojo.

- O kur? Kaune?

- Ne. Kažkur už upės, - moteris mosteli ranka, tarytum sakydama: neieškokit, nerasit. Taip ir nesužinojau.

O pabaiga istorijos neįtikėtina.

Šią vasarą, važiuodama į Kalvarijos atlaidus, sutikau seną pažįstamą. Išsikalbėjome apie Jonelį.

- Ar žinai, kaip jis palaidotas ir kur?

- Ne. Ieškojau. Neradau.

- O Stasys (irgi bendras pažįstamas) rado. Pasakojo man taip: sako, sapnuoju Jonelį. Stovi ir žiūri į mane. Tyli. O apšivilkęs mokyklinę uniformą. Sagos blizga kaip auksinės. Susirūpinau. Pradėjau ieškoti. Už upės, po tuos bažnytkaimius klajojau. Vienas kapinaičių sargas prisiminė:

Valstybinis Vilniaus kvartetas: Audronė Vainiūnaitė (I smuikas), Artūras Šilalė (II smuikas), Girdutis Jakaitis (altas), Augustinas Vasiliauskas (violončelė).

M. Raškovskio nuotr.

**VILNIAUS KVARTETO GASTROLIŲ JAV PABAIGAI -
PUIKI RECENZIJA**

Intensyvią gastrolių programą Jungtinėse Amerikos Valstijose užbaigęs Vilniaus styginis kvartetas sulaukė puikaus atsiliepimo šios šalies spaudoje.

Milijoniniu tiražu leidžiamas Cleveland dienraštis “*The Plain Dealer*” spausdina recenziją apie Vilniaus styginio kvarteto koncertą lapkričio 13 dieną Cleveland meno muziejaus auditorijoje.

“*The Plain Dealer*” muzikos kritiko Donald Rosenberg recenzijos tekste, kurį *ELTA* perdavė Lietuvos garbės generalinė konsulė Ingrida Bublienė, rašoma, kad “Vilniaus styginių kvartetas savo atliekamuose kūriniuose itin daug dėmesio kreipia į daugybę subtilybių, kurias norint išgirsti reikia labai gerai išsiklausyti, tačiau ansamblis puikiai jaučia judesį ir atliekamo kūrinio struktūrą. (...) Kiekvienas kvarteto koncertas yra tarsi persmelktas gyvybės. Aud-

- Pala, pala, iš to dvaro, sakai... Tai ar nebus tas, katrą su mokykline uniforma palaidojo... - Taip ir nustėrau. Parodė kapą – apleistą, be kryžiaus (juk buvo sovietmetis). Pastačiau kryžių, akmenėlį, užrašą užrašiau. Dabar kaip žmogus guli... Slaugės sūnaus uniformą jam užvilko. Tai tik tuo ir besiskiria iš kitų, - užbaigė Stasys.

O, galvoju, greičiausiai danguje prie šv. Petro vartų tos metalinės Jonelio švarko sagos nušvito kaip deimantai, kaip auksas, ir visų kitų, eilėje laukiančių, parėdai nublanko. Šv. Petras ir sako: “Eik, žmogau, į dangų! Tavo širdis net pro sagas spinduliuoja. Eik!”

Ir pasitvirtina kas parašyta: “Paskutinieji bus pirmaisiais...”

Viskas, ką parašiau, - tikra tiesa.

Gyveno toks Jonelis.

ronės Vainiūnaitės pirmas smuikas atlieka puikias frazuotes, o jos kolegos griežia vieningai, liudydami, kad kartu jie yra surengę daugybę nuostabių koncertų”.

Recenzentas pažymi, kad lietuvių kvarteto gastrolių koncertinė programa buvusi įvairi - kartu su Sergejaus Prokofjevo ir Ludwig van Beethoven kūrinių muzikai Cleveland atliko ir šiuolaikinio lietuvių kompozitoriaus Osvaldo Balakausko Antrąjį styginių kvartetą, kuris, pasak kritiko, yra “beveik styginių technikos leksikonas”.

“Smuikininkai A. Vainiūnaitė ir Artūras Šilalė, altininkas Girdutis Jakaitis ir violončelininkas Augustinas Vasiliauskas neprilygstamai pateikia muzikinę medžiagą, ją skaidriai detalizuodami, atradami O. Balakausko kūrinių paslaptį ir stebuklą”, - rašo D. Rosenberg, taip pat profesionaliai apibūdindamas ir koncerte skambėjusius S. Prokofjevo ir L. van Beethoven

kvartetus.

Valstybinis Vilniaus styginių kvartetas savo septintąsias gastroles JAV surengė lapkričio 5-14 dienomis. Naują repertuarą ansamblis pristatė šešiuose koncertuose Los Angeles Šv. Kazimiero bažnyčioje, Burlingtono mieste Kalifornijoje, Nebraskos universiteto rečitalių salėje Omahos valstijoje, Pasaulio lietuvių centre Lemon-te, Cleveland meno muziejuje ir Akrono muzikos mokyklos universitete, OH.

Amerikos klausytojams skambėjo Juozo Naujalio, Franz Schubert, Luigi Boccherini, Ludwig van Beethoven, Osvaldo Balakausko, Sergejaus Prokofjevo, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir kitų kompozitorių kūriniai styginių kvartetui.

Pernai surengęs Europos Sąjungos šalių senbuvių kamerinės muzikos vakarų ciklą, ši sezoną kvartetas Vilniuje pradėjo koncertų ciklą, skirtą dešimties naujųjų Europos Sąjungos valstybių muzikai. *ELTA*

Į KLAIPĖDĄ SUGRIŽTA RIMTOJI MUZIKA

Po keliolika metų trukusio sąstingio uostamiestyje mėginama atgaivinti rimtosios muzikos tradicijas. Ji turėtų sugrįžti į rekonstruotą Muzikos centro koncertų salę.

Buvusi uostamiesčio Muzikos centro koncertų salė po daugiau nei 6 mln. litų kainavusios rekonstrukcijos tapo moderniais muzikos rūmais, kurių salėje telpa daugiau nei pusė tūkstančio žiūrovų. Jau gruodžio pabaigoje čia rengiamas festivalis “Muzika sugrįžta”.

Visas būrys į jį pakviestų žymiausių Lietuvos atlikėjų turėtų padėti sugrąžinti į uostamiestį ne tik muziką, bet ir per 15 rimtosios muzikos nuosmukio Klaipėdoje metų pra-

rastą klausytoją. Didžioji muzika Klaipėdą apleido po to, kai jai neliko vietos tikintiesiems grąžintoje Marijos Taikos karalienės bažnyčioje.

Festivalio “Muzika sugrįžta” programoje - 7 įvairaus žanro koncertai, kurie, anot organizatorių, parodys, ko verta naujoji koncertų salė. Jos galimybės, be klaipėdiečių muzikų, išbandys Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, diriguojamas maestro Gintaro Rinkevičiaus bei naujai suburtas smuiko virtuozo Vilhelmo Čepinskio styginių ansamblis, žadantis vieną didžiausių festivalio intrigu. Beje, festivalio metu pirmąkart suskambės ir naujojo koncertinio fortepijono “Stenwey” garsai. *ELTA*

PASKUTINIS SKAMBUTIS

“Kulinarija ir papročiai” – Stefanijs Stasiens

Nijolė Kersnauskaitė

Žodžiai, kuriuos perskaičiau pirmą kartą atvertus Stefanijs Stasiens naują knygą ir buvo šios knygos vieno skyriaus pavadinimas – *Paskutinis skambutis*. Gal tai ir nebuvo tik šiaip sau sutapimas, nes ši knyga – tai paskutinis lapas, įpintas į autorės gyvenimo darbų, siekių ir svajonių vainiką.

Ponia Stasiens (o mes ją taip visada vadinom ir dabar prisimenam) buvo labai kukli ir didelio nuolankumo asmenybė, kurios gyvenimo vizijoje aiškiais linijomis buvo nubrėžti trys pagrindiniai kečiai – tarnyba Dievui, savo taučiai ir savo artimui. Joks darbas ne per didelis, joks darbas ne per mažas – toks buvo jos dienų turinys.

Pačia plačiausia prasme ji buvo mokytoja, ir ne tik mokykloje. Ji gyveno savo išpažįstamomis vertybėmis ir savo pavyzdžiu spinduliavo jas visai savo aplinkai. Nori ar nenori bet ji žmogų paliesdavo ir iššaukdavo iš jo atsiliepimą, reikalaujantį taip pat ką nors daryti, veikti, įsipareigoti. Todėl čia ir prisimena Kahlil Gidran mintys apie mokytoją: *Nė vienas žmogus negali atskleisti tau nieko naujo, išskyrus tai, kas jau slypi tavo paties miego skraiste pridengtoje išmintyje. Mokytojas, kuris vaikšto su savo mokiniiais šventovės šešėlyje, dalijasi ne tiek savo išmintimi kiek savo tikėjimu ir meilingu atsidavimu. Jeigu jis yra iš tiesų išmintingas, jie neliepia tau*

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. Dirvai tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – Dirvos leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2005 m. gegužės 1 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vaju.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už Dirvą metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai Dirvos skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite Dirvą savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių, (JAV ar Kanadoje) kurie Dirvos neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime Dirvą kurį laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų Dirvos skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime Dirvos tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą Dirvos stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas _____
Nr. ir gatvė _____
Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____
Tel. numeris _____
Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomojo adresą:
Pavardė ir vardas _____
Nr. ir gatvė _____
Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

žengti į jo išminties būstą, bet veda tave prie tavo paties išminties slenksčio.

Ponia Stasiens ilgus metus mokytojavo lituanistinėje mokykloje, buvo veikli įvairių organizacijų narė, nepakeičiama savanorė įvairioje Clevelando Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos veikloje. Labai jautriai atsiliepėdavo tiems, kurie prašėsi jos pagalbos, o jų eilė buvo ilga. Šiandien, kai jau viskas praėjo, tegalime tarti, kad visur ir visada ji atseikėjo pilną saiką.

Šalia visų šių darbų ponija Stasiens turėjo dar vieną meilę – kulinariją. Man atrodo, kad tai nebuvo vien tik susidomėjimas maisto gaminimu. Ir šitoje plotmėje ji žiūrėjo į maistą ir jo gaminimą truputį kitokia prasme. Kiekviena proga, kai žmonės sėda prie stalo, jai buvo savotiška “agapė”- pasidalijimas ir laužymas duonos tarp dvasia ir mintimi bendraujančių žmonių. Štai kodėl ji taip rūpinosi, kad valgis būtų ne tik skaniai pagamintas, bet ir skoningai patiektas. Todėl kiekvieną kartą, kai sėdavome prie jos paruošto stalo, jausdavome, kad dalyvaujame šventėje, kad dalijamės ne vien duona bet kažkuo truputį daugiau.

Per visą gyvenimą ponija Stasiens kaupė begales receptų, kuriuos nuolat bandė ir tobulino. Prieš ketverius metus (2000 m.) buvo išleista pirmoji valgių gaminimo receptų knyga “Kviečiu vaišintis”. Knyga sulaukė didelio pasisekimo ir buvo išparduota. Pradėtą darbą ponija Stasiens tęsė toliau, ruošdama naują knygą prie kurios ji darbavosi iki liga galutinai pakirto jėgas. Knyga “Kulinarija ir papročiai” buvo išleista 2004 metais, jau po Autorės mirties, jos vyro Henriko Staso pastangomis. Knygoje panaudotos fotomenininko Juozo Polio, Henriko Staso ir Teresės Stasaitės–Parello nuotraukos. Kompiuterinis montažas Tauro Bubliko ir Mort Tucker. Redaktorė Jurga Morkūnienė, dailininkė Jurga Kurtinaitienė. Leidykla VAGA, Vilniuje.

Tokia tad yra šios naujos knygos metrika, tačiau joje nenusakytas labai įdomus ir išradingas Autorės pasirinktas receptų pristatymas. Jos pačios žodžiais knygos pratarinėje, “knygoje rasime ne tik valgio gaminimo receptų, bet ir prisiminsime gražius mūsų tautos papročius, susijusius su besikeičiančiais metų laikais ir

Cleveland Hts., OH. Washinton bulvarą praėjusį šimtmetį puošė lieknos vinkšnos, kurios su laiku išnyko išdžiūdamos. Miesto sodininkai iškirto sudžiūvusius vinkšnas, paliko žolynuose jų šaknis. Dabar iš tų šaknų kekėmis dygsta “collybia” grybukai.

G.Juškeno nuotr.

kalendorinėmis šventėmis. Ilgus amžius buvo kuriami papročiai, įdomiais simboliais ir metaforomis išreiškiantys mūsų liaudies gyvenimo būdą, išmintį bei mąstymą”.

Valgiai taikomi prie papročių ir gamtos sezonų. Todėl pradedant Naujaisiais metais keliaujame per gavėnią, Velykas, Sekmines ir Auksinį rudėnį, kai per “Halloween”

Į juodžiausią nakties tylą,
Raganos ant šluotų kyla,
Drebė žemėje žmogus,
Pilnas raganų dangus.

(Balys Auginas)

Ir taip pasiekiamo Padėkos dieną, Advento Kūčių stalą ir Kalėdas.

Ponia Stasiens su vyru Henriku buvo dideli kelionių mėgėjai ir apkeliavo labai daug pasaulio kraštų. Šalia gražių vaizdų ir kitų įžymių, visada domėjosi ir tų kraštų valgiais. Todėl knygoje trumpai aptariamos ir kitų tautų kalendorinės šventės bei su jomis susiję valgiai ir papročiai.

Knyga išleista labai puošniai. Akį maloniai traukia ir stebina nuotraukų montažai – Lietuvos vaizdų fone įpintos pagamintų patiekalų nuotraukos.

2004 m. lapkričio 6 d., Korp! Giedra rūpesčiu Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos svetainėje įvyko knygos sutiktuvės. Gausūs svečiai užpildė visą svetainę, kur juos pasitiko rudens nuotais papuošti stalai ir gražios vaišės. Knygą pristatė viešnia iš Pittsburgh Rita Mockienė. Savo gerai išmąstytame žodyje prelegentė apžvelgė kulinarijos prasmę ir paskirtį žmonių gyvenime ir taikliai aptarė į skaitytojų rankas atiduodamą paskutinę ponios Stasiens dovaną, kviečiančią mus visus laužyti duoną ir dalintis draugyste, svetingumu ir artimo meile.

SURADO BŪDĄ KAIP ĮVEIKTI PERSIVALGYMĄ

Į lietuvių kalbą išversta ir išleista psichiatro Christopher Fairburn knyga sergantiems nervine anoreksija, bulimija ir kitomis psichikos ligomis padės įveikti pastovų persivalgymą.

“Klinikiniais tyrimais pagrįsta Oksfordo universiteto profesoriaus studija Lietuvoje išleista tik 200 egzempliorių tiražu, todėl ją galės pasinaudoti tik specialistai”, – sakė Valgymo sutrikimų gydymo ir informacijos centro vadovė Brigita Baks.

Pasak psichoterapeutės, Ch. Fairburn knygoje “Kaip įveikti pastovų persivalgymą” pateikiama įvairiapusė informacija apie valgymo sutrikimus, o nuo jų kenčiančius žmones siūloma gydyti naudojant savigydos vadovą.

Jungtinės Karalystės psichiatrų tyrimai rodo, kad savigydos programa prižiūrint specialistui yra itin veiksminga, nes pacientas gydosi pats, o medikas tik jam padeda.

“Specialisto uždavinys – kontroliuoti paciento pasiekimus, skatinti jo ryžtą normaliai valgyti iškilus sunkumams, padėti išsiaiškinti problemas bei rasti būdų joms išspręsti”, – teigia programos autoriai.

Naujovišką valgymo sutrikimų gydymo būdą siūlantys mokslininkai pabrėžia, kad knygoje pateikta informacija ir patarimai gali pasitarnauti kaip pagalbinių terapijos priemonė arba stacionaraus gydymo programa.

Kol kas Lietuvoje nėra stacionaro, kuriame būtų gydomi pacientai su valgymo sutrikimais. Nervine anoreksija, nervine bulimija, kitomis psichikos ligomis sergantys pacientai gydomi vieninteliame Lietuvoje specializuotame valgymo sutrikimų gydymo dienos stacionare, kuris šį rudėnį įsteigtas Vilniaus psichikos sveikatos centre.

Lietuvoje yra apie 12 tūkst. žmonių, sergančių nervine anoreksija, nervine bulimija ir persivalgymu.

ELTA

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

LAIMASIAUSIJE IR VYKINGAS
LITVOS GABEJUS KONSULIU

KAIP KOVOTI SU GRIPU

Aleksas Vitkus

Jau beveik žiema, orai atšalo, ir nors sniego dar nebuvo, jūs jaučiatės prastai, neturite apetito, čiaudote, kosėjate. Raumenys kaip ne savo, o nosis – tai tikras gleivių vulkanas. Tokie ir panašūs šiuo metų laiku gali reikšti tie vieną dalyką: Jūsų galvoje įsiveisė tokios mažutės sraigės, kurios maitinasi jūsų smegenimis. Ir jei nesigydysite, jos gali jus net pas Petkų nuvaryti.

Ne, be reikalo gąsdinu. Iš tikrųjų tokios sraigės atsiranda tik apie 25 procentų visų susirgimų. Kas jums atsitiko, tai tikriausiai bus tik sloga, ar gripas, kurį amerikiečiai mėgsta vadinti influenza arba tik “flu”.

Slogos ir gripai kankina žmones jau nuo senų laikų, bet tais primityviais laikais niekas nežinojo kaip tokia liga susergama, ir prarandama sveikata, kurią juk gavome nemokamai, ir kuri pas mus tam tikrą laiką išbūna. Pagaliau viduramžiais mokslininkai pradėjo įtarti, kad slogas sukelia mažytės būtybės, vadinamos bakterijomis, atradamos sau šiltą ir drėgną vietą žmogaus nosyje. To ligos sukėlėjo ieškojo ne tik gydytojai ir mokslininkai, bet ir paprasti žmonės, dažniausiai su pirštu, kartais su nosine, dažniausiai – be.

Prasidėjo daug sėkmingesnė kova prieš tas ligas, kai apie 1930 metus mokslininkai atrado naują instrumentą, kurį jie pavadino elektroniniu mikroskopu. Tie gudruoliai tvirtino, kad jie tą instrumentą išrado, bet kai paprasti žmogeliai, dar nelabai norėdavo tikėti, ir norėdavo pamatyti tą stebuklingą įrankį, jie gaudavo atsakymą: “Argi nesuprantate, jūs jo negalite matyti, nes jis susideda iš elektronų!” Ką gi darys eilinis ligonis. Užmokėdavo gydytojo sąskaitą, ir išeidavo nepamatęs to mikroskopo.

Naudodami elektroninį mikroskopą, mokslininkai pagaliau tiki, kad sloga ir gripas yra sukeliamas virusų, tokių nematomų organizmų, kurie atsiranda procesu, kurį biologai vadina savaiminiu užsidegimu. Mūsų automobilių mechanikai mėgsta tai vadinti

“spontanišku degimu”, - bet ką jie supranta apie ligas.

O kaip tas savaiminis užsidegimas įvyksta? Pabūk tarp žmonių, kai kosėja ir čiaudo ar paspausk jiems ranką, kad ir bažnyčioje, linkėdamas ramybės (tik ne amžinos), pabučiuok seniai nematytą kaimynę, ar vos tik pačiupinėk kokią durų rankeną, nenusiplauk rankų, ir štai, virusas jau peršokęs į tavo kūną. Čia pat prasideda ir savaiminis užsidegimas, kai tie virusukai pradeda daugintis. Biologai tam procesui turi vardą – seksas, arba virusų pasimylėjimas. Po to virusai užsirūko mažutes cigaretes, ir kadangi jų tiek daug yra, žmogui nuo to karščio ir dūmų pakyla temperatūra, o virusai palieka žmogaus kūną per nosį, dar jį priversdami ar čiaudėti, ar bent skubiai griebtis už nosinės. Biologai tai vadina grojimu snarglių trombonu.

Taigi, dabar jau žinome, kaip virusai atsiranda, ir kaip jie veisiasi, bet ko nežinome, tai yra, kaip juos užmušti. O tai ir yra šio mokslinio straipsnio pagrindinis tikslas. Po ilgų ir daug įvairiausių nesėkmingų bandymų, medikai priėjo prie išvados, jog vienintelis būdas virusus sunaikinti būtų juos įkaitinti iki 1,000 laipsnių. Bet kas iš mūsų turi tokį termometrą? Medikai turėjo, ir pradėjo eksperimentinį slogos ir gripo gydymą kurį jie pavadino mikrobangų suomiška pirtimi, turėjusį 100 nuošimčių išgydymo rezultatus, deja su viena gana nelauktu šalutiniu gydymo efektu, kai ligonis pavirsdavo į prisvilintą biomasę.

Jei tavo žmona susirūpina tavo liga, duok jai, nors kaip tai bebūtų sunku, progos perimti tavo gydymą. Juk ir Titano kapitonas nuėjo į dugną kartu su savo laivu, nes bijojo, kad jo žmona neperimtų vairo. Ar tu norėtum tokio likimo?

Tai nereiškia, kad sergantiems sloga ar gripu nėra jokios vilties. Eik į bet kokią vaistinę, ten pilna visokių tablečių, miltelių, preparatų, skysčių, ir t.t. Klinikiniai bandymai yra įrodę, kad jei tuos vaistus vartos, kaip ten nurodyta, jūsų sloga praeis per dvi

ĮVAIRENYBĖS

UKRAINIETEI JAV PAŽINČIŲ AGENTŪRA SUMOKĖS 434 TūkST. USD

JAV federalinio teismo prisiekusių žiuri ipareigojo pažinčių agentūros savininkus išmokėti 434 tūkstančius dolerių buvusiai Ukrainos pilietei, kuri ištekėjo už turtingo amerikiečio po pažinties firmos interneto svetainėje.

Po dvejų metų santuoka baigėsi skrybomis, kadangi, pasak Natalijos Fox, vyras ją mušė ir naudojo kaip namų darbininkę.

Netrukus po skrybų N. Fox apkaltino pažinčių firmos savininkus dėl to, kad jie ne-

pateikė išsamios informacijos apie amerikietį, atsisakė atsakyti už santuokos padarinius, taip pat rekomendavo jai kęsti vyro užgauliojimus. Nors agentūra teigė, jog buvusi Ukrainos pilietė ištekėjo, norėdama gauti Amerikos vizą, prisiekusių žiuri ipareigojo ją išmokėti nukentėjusiajai materialinę kompensaciją.

Be to, žiuri paragino agentūrą kruopščiai tikrinti informaciją apie žmones, kurie naudoja jos paslaugomis. **ELTA**

LIETUVIŲ KALBOS AKCIJA SOSTINĖS TROLEIBUSUOSE

Vilniaus mokytojų namai kartu su Valstybine kalbos inspekcija, Lietuvos radiju bei UAB “Vilniaus troleibusai” lapkričio 18 dieną sostinės troleibusuose rengė akciją “Kalbėk taisyklingai”, teigiamai pranešime spaudai.

2 ir 19 maršrutų troleibusuose karts nuo karto skambės lietuvių kalbos valandėlių įrašai iš Lietuvos radijo fondų. Keleiviai gaus skrajutes su naudingomis nuorodomis, kad suabejoję savo lietuvių kalbos žiniomis galėtų pasitikslinti.

Ši akcija skiriama pirmojo lietuviško dienraščio “Vilniaus žinios” 100–čiui bei lietuvių

kalbos, kaip valstybinės, įtvirtinimo 16 metų sukakčiai. 1988 metais, lapkričio 18 d. tuometinė Konstitucija buvo papildyta 77.1 straipsniu, įteisinusiu lietuvių kalbos vartojimą įvairiose Lietuvos įstaigose, įmonėse, organizacijose. Šių metų gruodžio 10 dieną sukanca 100 metų, kai Vilniuje pasirodė pirmasis lietuviškas dienraštis “Vilniaus žinios”, davęs impulsą ne tik lietuviškam kultūriniam atgimimui, bet ir lietuvių kalbos norminimui. Pirmųjų šio dienraščio numerių kalbą tvarkė žymus lietuvių kalbininkas Jonas Jablonskis.

ANTROS KALBOS MOKYMASIS

Dvikalbystė žmogaus smegenų anatomijoje sukelia tam tikrų pokyčių, pranešė mokslininkai, pagaliau nustatę, kodėl vaikai yra daug imlesni kalboms nei suaugusieji.

Mokslininkai nustatė, kad žmonės, kalbantys dviem kalbomis turi daugiau pilkosios smegenų medžiagos kalbas reguliuojančioje smegenų dalyje. Kuo anksčiau žmogus išmoksta kalbą, tuo daugiau jo smegenyse yra pilkosios zonos.

Pilkosios smegenų medžiagos dvikalbių smegenyse yra daugiau, palyginti su žmonių, kalbančių tik viena kalba. Tai ypač pastebima, jei žmogus išmoko antrosios kalbos

ankstyvoje vaikystėje, - teigė Didžiosios Britanijos mokslininkė Andrea Mechelli. - Pilkosios medžiagos kiekis taip pat priklauso ir nuo antros kalbos mokėjimo lygio”.

Kai žmonės pradeda mokytis kitos kalbos sulaukę 35 metų ir daugiau, jų smegenyse taip pat vyksta pokyčiai, tačiau jie nėra tokie pastebimi.

"Tai patvirtina tą tendenciją, kad kalbas geriau yra mokytis anksčiau, kadangi tada smegenys gali lengviau pasikeisti struktūriškai, kad priimtų naujus duomenis, - teigė A.Mechelli. - Šis sugebėjimas laikui bėgant mažėja".

ELTA

tris savaites. Bet, jei taip nedarysi, sloga gali tęstis kokias dvi tris savaites. Ir kol ji tęsiasi, nešnypšk, nieko neliesk, ir kuo mažiau kvėpuok, bet niekad nesustok, kad neištiktų dar didesnė nelaimė.

Geriausieji būtų, jei tos slogos iš viso nepagauti, ir gripu nesusirgti. Pagal Amerikos gydytojų sąjungos patarimą, ypač, jei tavo daktaras per daug užsiėmęs, kad rastų minutę tave pamatyti, elkis šitaip: 1. Venk žmonių, kurie tave gali susargdinti, t.y. neprisileisk žmonos prie savęs, 2. Nenaudok rankų pirštų krapštyti nosį,

3. Gerk kuo daugiau skysčių (kad ir alaus), 4. Neliesk jokių rankenų, o dar geriau – jas visas nuimk, kad neapsikrėstum, 5. Jei turi mažų vaikų, kurie lanko mokyklą, išsiųsk juos pas močiutę, jei nepriima, siųsk juos kad ir į Australiją, 6. Nekeliauk į kraštus, kur gali užsikrėsti, kaip pvz. Europą, Aziją, Afriką, pietų Ameriką, ir panašiai.

DIRVAI AUKOJO

J.Šiaučiūnas, Chicago, IL ... 100
P.Cicėnas, Naperville, IL 23
J. Jurkunas, St. Pete., FL 45
V.Petukauskas, Berea, OH 25
K.Martinkus, Chicago, IL 20
V.Girnius, Oak Lawn, IL 15
R.Čepulis, Chesterland, OH . 10

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

Šių metų *DIRVOS* loterija atnešė ne tik numatytų išdavų, bet ir labai malonių netikėtumų. Dauguma skaitytojų, gražindami bilietėlių šakneles pridėjo ir auką, tuo parodydami savo didelį prielankumą *DIRVAI* ir tikrą supratimą sunkios laikraščio padėties. Už tokią gražią paramą esame ypatingai dėkingi. Bet kas leidėjams buvo pati didžiausia staigmena, kad visi trys loterijos laimėtojai nepasiliko savo laimikio. Praeitame numeryje skelbėme du pirmą ir antrą prizą laimėjusius ir laimėjimus gražinusius kaip auką *DIRVAI* p. **Pažemėną** ir p. **Bendoraitį**, o štai gavome čekį ir iš p. **Jono Šiaučiūno** iš Cicero, IL, trečio prizo laimėtojo. Toksai Jūsų visų parodytas nuoširdumas duoda leidėjams vilties ir pasišventimo toliau visomis jėgomis dirbti *DIRVOS* gerovei.

Nuoširdus AČIŲ p. Šiaučiūnui ir dar kartą dėkojame visiems rėmėjams.

**Vilties d-jos valdyba,
Dirvos leidėjai**

Real Estate for Your World™

Ričardas Širvinskas

440 257-5033

O kad visai pasisaugoti, įsiskiepyk nuo “flu”. Tik nelauk, kol Amerikoje atsiras skiepų, nes jai lauksi, ir žiema bus praėjus. Jei tie skiepai būtų iš Kanados ar Meksikos, nesididžiuk. Jei ir tokių negausi, kreipkis į Lietuvos vaistines; sako, jie ten turi nuo gripo naujausių lietuviškų skiepų – “vacinų”, kuriuos išrado išradingi lietuviai kalbininkai.

**LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais
9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.**

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

SPORTAS

M. DROBIAZKO IR P. VANAGAS OLIMPIADAI
NORĖTŲ RUOŠTIS KAUNE

Į didįjį sportą nusprendusi grįžti šokių ant ledo pora Margarita Drobiazko ir Povilas Vanagas 2006 metų Turino žiemos olimpinėms žaidynėms norėtų ruoštis ne Rusijoje ar Amerikoje, bet Kaune.

Prieš pristatydami Kauno publikai savo projektą "Misterija", čiuožėjai susitiko su Kauno miesto vadovais ir paprašė sudaryti jiems sąlygas ruoštis olimpiadai savivaldybei priklausančioje "Ledo arenoje". Pasak sportininkų, Kaune jie praleistų apie 90 proc. treniruočių laiko, į Rusiją bei Jungtines Amerikos Valstijas išvyktų tik epizodiškai.

"Norisi nors vienai iš penkių olimpiadų pasiruošti gimtoje šalyje ir gimtame mieste", - prisipažino P. Vanagas.

Šokių ant ledo pora pageidauja, kad "Ledo arenos" patalpos būtų apšildomos, nes dabartinėmis vėsėmis sąlygomis sportininkai rizikuoja patirti traumas.

Bendrovės "Ledo arena" direktorius Jonas Gulbinas informavo, jog šildymo sistemos pertvarkymui, antros valymo mašinos įsigijimui bei atviro čiuožyklos įrengimui reikalinga apie 0,5 mln. litų. 316 tūkst. litų bus prašoma iš Kauno miesto savivaldybės biudžeto, 216 tūkst. litų tikimasi gauti iš Kultūros ir sporto rėmimo fondo.

J. Gulbino teigimu, šiuo metu šiluma iš "Ledo arenos" šaldymo įrengimų išleidžiama į lauką, ją tereikėtų nukreipti į čiuožyklos patalpą.

Čiuožėjai prasitarė, jog Maskvoje valanda ledo nuomos kainuoja 250 JAV dolerių.

Kauno "Ledo arenoje" čiuožyklos nuoma vienai valandai kainuoja nuo 200 iki 260 litų, priklausomai nuo dienos laiko.

M. Drobiazko ir P. Vanagas prašė Kauno miesto vadovų rasti galimybę su didelėmis nuolaidomis treniruotis čiuožykloje nakties metu, kai niekas kitas jos nenuomoja. Kauno miesto meras Arvydas Garbaravičius pažadėjo pasistengti išpildyti sportininkų prašymus. Čiuožėjų pora teigė jau pradėjusi originalios programos, kurią rodys olimpiadoje, pastatymą. Kol kas M. Drobiazko ir P. Vanagas treniruojasi Vilniuje. Jų trenerė į Lietuvą atvažiuoja kas 10-14 dienų.

Šokėjai džiaugėsi, jog į dailiojo čiuožimo žvaigždžių pasirodymą "Misterija" Kauno sporto halėje bilietai buvo išgraibstyti. Šio renginio iniciatoriai pažadėjo kitais metais šiame mieste surengti du pasirodymus.

M. Drobiazko ir P. Vanagas jau nebeslėpė, jog pasirodymo metu jie rodė numerį, 2000 metais atnešusį jiems bronzą. Antroje dalyje čiuožėjai pasirodė su špagomis, kai kurie šio šokio triukai bus panaudoti olimpiadai ruošiamoje programoje.

M. Drobiazko ir P. Vanagas suteikė galimybę "Misterijoje" kartu su pasaulio žvaigždėmis pasirodyti perspektyviam Lietuvos čiuožėjui Aidui Reklui.

Startavęs Kaune, ledo žvaigždžių pasirodymų turas Lietuvoje lapkričio 11 dieną tęsėsi Klaipėdoje ir lapkričio 13-ąją finišuos Vilniuje. Pasaulinio turo metu ketinama aplankyti Suomiją, Austriją,

Bedantis puolimas ir skylėta it rėtis gynyba pirmoje kėlinio pusėje sutrukdė Kauno "Žalgiriui" nugalėti Liublianos "Olimpiją". Kad ir kokios sudėties rungtyniautų "Olimpiją", šita ekipa visada randa būdų nugalėti Kauno "Žalgirį". "Ši komanda mums yra neparanki. Mes puolėme chaotiškai, o varžovai rinko lengvus taškus. Neapsigynėme nuo tritaškių", - sakė rezultatyviausias "Žalgirio" žaidėjas Dainius Šalenga, kuris pelnė 19 taškų. Slovėnijos komanda įveikė Sporto halės šeimininkus 83:78.

Liublianos mįslė "Žalgiriui" per sunki. Kauno krepšininkai jau dvylika metų negali parklupdyti Slovėnijos čempionų. "Union Olimpija" iš Kauno vėl išsivežė pergalę. Tai buvo antroji kauniečių nesėkmė Eurolygos varžybose šį sezoną.

Pergalės prieš slovėnus teks palaukti. Istorija ir toliau nepalankiai klostosi Kauno "Žalgiriui". Nors, anot "Žalgirio" stratego A. Sireikos, "visa da būna pirmas kartas", pirmojo karto vėl teks palaukti. Septintą kartą per tarpusavio kovą žalgiriečiai nesugeba nugalėti Liublianos komandos.

Lietuvos futbolo rinktinė ne itin efektingai, bet padarė tai, ką privalėjo padaryti - San Marine 1:0 laimėjo pasaulio čempionato atrankos rungtynes. "Dėl žaidimo futbolininkams nepriekaištauju, - apie rungtynes mintimis dalinosi Lietuvos rinktinės vyriausiasis treneris Algimantas Liubinskas. "Turėjome nemenką persvarą, tik neišnaudojome susikurtų progų. Ne visi Armėnijos teisėjo sprendimai man

Andorą, Prancūziją, Vengriją, Japoniją ir Ukrainą. Neatmetama galimybė surengti pasirodymą Indijoje.

ELTA

Šokių ant ledo pora Margarita Drobiazko ir Povilas Vanagas dailiojo čiuožimo žvaigždžių pasirodyme "Misterija" Kaune parodė numerį, 2000 metais atnešusį jiems bronzą.

ELTA

buvo suprantami".

2006 metų pasaulio čempionato atrankos varžybose mūsų šalies futbolininkai kol kas išvengė nesėkmių. Tarp 1583 mačo žiūrovų buvo ir Prancūzijos futbolo legenda Michel Platini, tribūnoje sėdėjęs šalia Lietuvos futbolo federacijos prezidento Liutauro Varanavičiaus.

Tarptautinė čiuožimo fe-

deracija (ISU) pakvietė Aidą Reklį lapkričio 25-28 dienomis dalyvauti pasaulio dailiojo čiuožimo "Grand Prix" varžybų etape Maskvoje. Tai pirmas kartas, kai į tokio lygio varžybas patenka Lietuvos vienetų čiuožimo atstovai.

"Lietuvos telekomas" lieka viena iš komandų, kurios moterų Eurolygos turnyre dar nesuklupo nė karto.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutini sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.

Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama, telkianti jauką atmosferą ilūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

